

SİYASET BİLİMİ
VE
KÜRTLER

SİYASİ KOMİTE YAYINLARI

Basım Yeri: **Azadi Matbaası**

Basım Tarihi: **15 Eylül 2005**

İçindekiler

I. BÖLÜM

SIYASET BİLİMİNİN GENEL KONULARI	6
A)Genel Tanımı.....	7
B)Siyasetin tarihsel kökeni.....	8
C)Devletin siyasetin merkezine yerleşmesi.....	10
D)K amu güvenliği ve düzen sorunu.....	13
E)Toplumsal amaçlar ve araçlar.....	18
F)Ulusal siyaset.....	25
G)Ülke ve vatandaşlık.....	30
H)Uluslar arası düzen ve siyaset.....	35
K)Özgürlük ve adalet sorunu.....	41

II. BÖLÜM

21 YÜYILDA SİYASET.....	51
a)Liberal demokrasinin krizi.....	52
b)Yeni arayışlar.....	57

III. BÖLÜM

KÜRTLER VE SİYASET.....	64
A)Yeni paradigma ve demokratik konfederalizm....	73
B)İç birlik ve ittifak politikası.....	83

SONUÇ_.....	84-86
--------------------	--------------

ÖNSÖZ YERİNE:

Bu bröşür çok derinlikli ve profesyonel bir akademik çalışma olarak yazılmadı. Dar bir zamanda sınırlı olanak ve kaynaklarla yazıldı. Koma Komalen Kürdistan önderliğinin savunmaları ve düşünce akışı esas alındı.Mücadelemizin birikim ve tecrübelerinden yararlanıldı.Yüzeysel ve yetersizlikleri olabilir.Ancak siyasetimizin temel sorunlara ilişkin, derli-toplu ve özet bakışını ifade ediyor.Bir eğitim ve tartışma materyali olarak yararlı olabileceğini umut ederek hazırladık. Umarız katkısı olacaktır.

BÖLÜM I

SİYASET BİLİMİNİN

GENEL KONULARI

“Politika en sert tahtaların yavaş yavaş ve güçlü bir biçimde oyulmasıdır. Hem tutku hem perspektif gerektirir. Kuşkusuz bütün tarihsel deneyim şu gerçeği doğrular; İnsan defalarca imkansıza ulaşmaya çalışmasaydı imkan dahilinde olana hiç bir zaman ulaşamazdı.”

(Max Weber)

A) GENEL TANIMI

Siyaset bilimi;toplumsal sorunların nedenlerini;yönetme tarzıyla, ilişkilerini ve çözüm yöntemlerini inceler. Bir toplum nasıl yönetilmeli ve nasıl örgütlenmelidir sorusuna cevap arar. Toplumu yönetme sanatı olan siyaset konusunu araştırır. Politika siyaset biliminin sunduğu görüş ve perspektifle hareket eden uygulama tarzıdır. Buna siyaset yönetimi de denir. İktidara gelen hükümetler veya örgütler siyaset yönetimini oluştururlar.

Siyaset bilimi sosyal bilimlerin bir bölümü veya bir disiplini olarak değerlendirilmiştir. Ancak bu bölünme yersiz ve sakıncalıdır. Bu 19. ve 20. yy. paradigmasının yarattığı bir ayırmadır. Sosyal bilimler; siyaset, ekonomi ve sosyoloji biçiminde disiplinlere ayrılmışlardır. Bunlara sonradan tarih, antropoloji gibi bölümler eklenmiştir. Doğa bilimleri ve sosyal bilimler gibi bilimleri iki ana başlık altında ele almak; ayrıma tabii kılmak uygun olabilir. Ancak sosyal bilimleri ana bütünlüğünden soyutlayarak, dar tanımlar içinde tutmak, bununla toplumsal sorunlara çözüm aramak gerçeği saptırmaktır. Toplumun hiçbir sorunu siyaseten bağımsız ve ona ilgisiz değildir. Sorunların olduğu her yerde siyaset var demektir. Toplumu ikna etmek, örgütlemek ve eyleme geçirmek siyasetin esas faaliyetidir. “ Siyasal bilimin konusuna yalnız iktidar, kuvvet, kurum, devlet, egemenlik ya da karar verme girmez. Siyasal bilimin konusu toplumsal bir yaratık olarak davranan insanoğlunun kendisidir. İnsanoğlunun yalnız bir parçasını, onun yaradılışının yalnız bir yönünü değil; eylemleri, davranışları, özlemleri, sapmaları ile her şeyi ile insanoğlunu ele almaktadır”(Leslie lipson politika biliminin temel sorunları)

A) SİYASETİN TARİHSEL KÖKENİ

Siyaset veya politika kavramı çok eskiye dayanır. Arapçada at seyisliğinden geldiği söylenir. At terbiyeciliği ile insanı terbiye etme benzerliği ilişkilendirilmiştir. Orta-Doğu kültüründe insanları sürülere, onları yöneten kralları da çobanlara benzetme anlayışı çok güçlüdür. “Çobansız sürü dağılır” sözü toplumu yönetenler için sıkça söylenmiştir.

Tarım ve hayvancılıkla uğraşan bir halk olarak siyaseti böyle algılamak anlaşılır bir durumdur. Ancak halkın ne kadar siyasete yabancı olduğunu göstermesi bakımından önemli bir göstergedir. Siyaset, halkın gözünde bir sır ve ulaşılmaz bir güçtür. Ya tanrı buyruğu, ya da kendi cahil kafalarının erişemeyeceği bir kudret olarak algılanmıştır. Toplum ancak kendisine yol gösteren ve dürtükleyen biri olursa yürüme gücünü gösterebilir. Birey eli tutulmadan yürüyecek durumda olmayan çocuk gibidir. Tanrı kral ve şef yöneticilerinin bu kadar kutsanmasının nedeni budur. Ne yaptığının ve kim olduğunun sonuçlarına bakılmaksızın “bir büyük” toplumun her şeyidir. İster ilah olsun ister askeri bir şef olsun önemli olan, iyi ya da kötü bir otoritenin buyruğu altına sorgulamadan girmek ve boyun eğmektir. Doğru söz söylemek önemli değildir. Önemli olan bu sözün bir reis tarafından söylenmesidir. En yalancı söylem bile bir kanun gibi kabul edilir. Dolayısıyla siyaset kaynağını halkın kendisinden değil, halkın dışındaki buyruktan alır. Halka düşen ise bu buyruğa sorun çıkarmadan büyük bir saygı ile itaat etmek ve izlemektir. Böyle bir siyaset tarzı Ortadoğunun bir icadıdır.

Oysa siyaset toplumsal bir kavramdır. Toplum sorunlarına çözüm arayan yönetim olgusuna dayandığına göre insanlık tarihi kadar eskidir. Günümüzde siyaset

denilince devlet, devletin yönetim biçimleri, parlamento ve hükümetlerin uygulama tarzları akla gelmektedir. Siyaseti sadece devletle tanımlamak, devletin dar sınırları içinde ele almak, çok yetersiz ve dar bir tanımlamadır. Aristo bile siyasetin kapsamına insanı alarak tanımlar. **“İnsan politik bir hayvandır”**der. Bununla kastetmek istediği, siyasetin, düşünerek hareket eden insanın kendine özgü bir ilişki ve yaşam tarzını ifade ettiği, kendisini toplumsal olarak örgütleyip yöneterek hayvandan farkını ortaya koyduğudur.

Devlet var olmadan önce de toplum ve toplumun sorunları sürekli varolmuştur. İhtiyaçtan doğan gönüllü, doğal ve saygınlığa dayanan yönetim ilişkileri de varolmuştur. Bu bildiğimiz günümüz toplumunun siyaset yönetiminden çok farklıdır. Devletin insanlık tarihinde yer alması görece kısa bir dönemi kapsar. İnsanın bir tür olarak hayvanlık aleminden ayrılarak gelişmesi 600 ile 1 milyon yıl arasında olduğu tahmin edilir. Sümer uygarlığından bu güne kadar gelişen devletçi uygarlık tarihi ise beş- yedi bin yıldır. Sümer öncesi dönemde de insanlığın çok uzun bir tarihsel dönem boyunca güvenlik ve toplumsal yaşam sorunlarıyla uğraştığı bilinmektedir. Bu sorunların üstesinden gelmek için sürekli uğraş ve mücadele verilmiştir. Yaşam güvenliği, barınma, üretim ve kültürel ihtiyaçlar, her zaman insan oğlunun değişmeden günümüze kadar gelen temel sorunlarıdır. Bu ihtiyaç ve sorunların olduğu her yerde siyasette var demektir. Toplumu ya da küçük toplulukları tecrübelerine dayanarak yönlendiren harekete geçiren erkek veya kadın yaşlı bilgeler her zaman toplulukla beraber var olmuşlardır. Arkeolojik ve antropolojik çalışmalar böyle bir toplumsal-siyasal sistemin kanıt ve bulgularını göstermektedir.

B) DEVLETİN SİYASETİN MERKEZİNE YERLEŞMESİ

“Tarihte belki de en tehlikeli araç devlet kurumu iken hala en az anlaşılan olgu özelliğini de korumaktadır. Bunda içerdiği kültür ve ifa ettiği çıkarların çeşitliliği esaslı rol oynamaktadır. Hakkında söylenen ve yazılan her şey devleti daha da sırılaştırmakta ve anlam güçsüzlüğüne katkı sunmaktadır. Devleti sadece bir zor aracı olarak görmek ne kadar yanılgıysa, kutsal bir otorite olarak kavramlaştırmakta o denli olup biteni gizlemeye hizmet etmektedir. Devlet tahlilleri sosyal bilimin halen altından çıkamadığı en temel konusunu teşkil etmektedir. Kapsamlı devlet çözümlemesine ulaşmadan hiçbir sosyal olguya ve soruna çözümleyici yaklaşmak mümkün değildir” (bir halkı savunmak)

Devletin etrafında bu kadar gürültünün kopmasının nedeni devletin kendisini siyasetin merkezine yerleştirmesinden kaynaklanır.Devlet bensiz toplum yönetilemez sorunlarına çözüm getirilemez diyor. Toplum yönetimi ve düzeni için tek ve biricik alternatif olarak kendisini sunuyor. Bunun dışında başka irade ve sistem tanımıyor. Ama gerçekten öyle midir?

“Sümer örneği yakından incelendiğinde devlet toplumunda daha başlangıçtan itibaren iki işlevin iç içe geçtiği görülmektedir. Birincisi, baskı-otorite aracı olarak devlet; ikincisi tüm siteyi besleyen kamusal üretim düzeni olarak devlet. Bu çifte niteliği devletin temel çelişkisi olarak insanları hep meşgul edecektir.Ne onunla olunur ne olunmaz. Baskı-tahaaküm aracı olarak tahammülü en güç kurumudur. Fakat kamusal güvenlik ve üretim aracı olarak vazgeçilmez bir araçtır. Devlet olmadan toplumun ortak güvenlik ve üretimi

mümkün değil mi? Mümkünse o zaman zor aygıtı olarak devlete gerek yoktur. Sorunun can alıcı noktası burasıdır”(Bir halkı savunmak)

Açıktır ki, kamusal güvenlik ve üretim adına devlet tanınmaz bir maske takıyor. Devletsiz bir toplumu düşünmek adeta imkânsız hale gelmiştir. Toplumsal siyasetin merkezine devlet kurumu yerleşince bütün kavga devlet etrafında patlak vermiştir. Bu kavga iki biçimde yürütülür. Birincisi, devleti toplum yaşamında yük gören, çekilmez kötülük gören, devlete karşı direnen özgürlükçü eğilim ve buna karşı devlet erkini sonuna kadar kullanarak olanaklarını kıskanç bir tutumla bırakmak istemeyen devlet sahipleri arasındaki savaşımdır. Buna devletin baskı aygıtından rahatsızlık duyan tüm halk kesimleri girer. İkincisi, üst toplumun bir üst örgütü olarak devletin olanaklarını kullanmak ve paylaşmaktan kaynaklanan üst tabakanın kendi içindeki savaşımdır. Bu devlet içinde darbe ve karşı darbeler biçiminde yürütülür. Özgür olmak mı istyorsun o zaman devletle savaş; toplumsal amacın mı var o zaman devleti ele geçir ve uygula. Her türlü toplumsal örgütlenme projesi devlet onayı ve olanakları olmadan uygulanamaz. Devleti yönetenler her şeyi yönetmeye, hükmetmeye kadirdir. Devletin zorunlu ihtiyaçtan doğan sınırları nereden başlar ve nerede biter belli değildir. Sınırsız bir müdahale hakkı vardır. “Tanrı kadar güçlü” denilmesinin nedeni budur. Bu kadar sınırsız bir güç kullanan devletin tartışma konusu olması kaçınılmazdır. Siyaset teorilerinin devleti eksenine almalarının nedeni de budur. Din ve mitolojilerin devlete atfettikleri “tanrı yasaları” tanımından platonun devlet çözümlemesi ve oradan aydınlanmanın toplumsal kuramcılarına kadar devlet üzerine yapılan tüm tartışmalar, “toplum yönetiminde devleti nasıl daha yetkin kullanırız” amacına

yönelik olmuştur. En son kendisini alternatif bir toplumsal model olarak sunmaya çalışan Marksizm-Leninizm'in de ulaştığı sonuç bu olmuştur. Devletin sönmesi ve kendi kendisini gereksiz hale getirmesi bir ütopya olmaktan öteye geçmemiştir. Kamusal güvenlik ve üretim aracı olarak devlet vazgeçilmez bir araç mıdır,tartışması ve devlet eksenli siyaset günümüzde de hızından bir şey yitirmeksizin devam etmektedir. Devlet odaklı tartışma ve çözümleme süreci yeni bir döneme girmiştir. Sınıflı uygarlığın vardığı yeni düzey devletin gereksizliğini her gün daha çok ispatlamakta ve devlet giderek çözülmektedir. Devlet gereksiz hale gelir ve çözüldükçe yerine neyin geçeceği, devletin bırakacağı boşluğu neyin dolduracağı günümüz toplumsal mücadelesinin ve tartışmalarının esas odağını oluşturmaktadır. Siyaset biliminin çözümlemeye çalıştığı en temel konudur. Bu yeni bir gelişme, yeni bir süreçtir.

C) KAMU GÜVENLİĞİ VE DÜZEN SORUNU

Toplumun kolektif bir güvenlik ve düzen içerisinde yaşaması gerekir. Herkesin saygı göstereceği hak ve görevler olmalıdır. Bunlar toplumsal yasalar ve kurallardır. Bunlar olmadan anarşi doğar. Başkalarının haklarını gasp eden gruplar ve bireyler türer. Güçlü olan zayıfa hüküm eder. Can ve mal güvenliği kalmaz. İçte huzur ve güvenliği sağlamak dışa karşı toplumun çıkarlarını korumak ve vatanını savunmak için gerekli politikaları oluşturup uygulama kamu güvenliği olarak adlandırılır. Devlet otoritesini “meşru” kılan esas gerekçe budur. Bu görevi devlet dışında hiç bir kurum ve kişi sağlayamaz. Bu hak sadece devlete tanınmıştır.

Onun için devletler anayasa ve yasalarla yönetilirler. **Anayasalar**; toplum ve devlet arasında, devlet ve yurttaşları arasında karşılıklı hak ve görevleri belirleyen, ortak davranış ve kural koyan temel belgelerdir. Kimileri buna toplumsal sözleşmede der. Toplum içinde her kesimin statüsü, görev ve sorumlulukları, devlet erkinin oluşum ve yönetim biçimi anayasalarda belirlenir. Siyaset, ekonomik düzen, sosyal kurumlar gibi toplumsal düzenin ve devlet kurumlarının ilişki tarzının genel çerçevesi anayasalarda belirlenir. Kısacası bütün toplumsal faaliyet anayasada belirlenen temel kurallara bağlı olarak üstten alta doğru düzenlenir. Bu kural ve görevlere aykırı hareket edenler mahkemelerce cezalandırılır. Silahlı güç kamu adına bu cezaları uygular. Düzen böylece sağlanmış olur. Devlet esas işlevini böylece tanımlar ve yerine getirir.

Ne var ki devletin ifa ettiği bu görev daha kötü sonuçlara ve toplumsal sorunlara yol açar. Büyük İskender ile korsan hikayesi bu sonuçları göstermede iyi bir örnektir. Tutuklanarak büyük İskenderin huzuruna

getirilen korsana İskender sorar “neden korsanlık yaparak denizleri kirletiyorsun” der. Korsanın verdiği cevap çarpıcıdır. “Hükümdar; sen büyük bir donanma ile bu işi yapıyorsun, ben ise küçük bir gemi ile yapıyorum; onun için sana hükümdar, bana da korsan diyorlar” . Devletin kamu güvenliğini sağlama gerekçesi buna benzerdir. Çünkü anayasalar ve bunlara dayanılarak kullanılan zor aygıtı, halkın gerçek çıkarlarını kamusal düzen adına temsil etmemektedir. Demokratik öz ve değerlerden yoksundur. Anayasaların hazırlanmasında ve yürürlüğe girmesinde toplumun bilinçli demokratik katılımı ve onayı yoktur. Türkiye’de 12 Eylül generallerinin hazırladıkları 82 anayasası faşist bir baskı ve sindirme ile topluma dayatıldı. Yüzde doksan iki evet oyu verildi. Diktatörlüklerin pelebisitlerle böyle göstermelik onay sağladıkları bilinir. Saddam devrilmeden bir kaç ay önce devlet başkanlığına seçilmek için halkın yüzde doksan dokuz “onay”ını almıştı. Devletin huzur ve asayiş dediği kamu güvenliği böyle sağlanır. Otokratik devlet, kamu güvenliğini sağlamak adına daha güçlü ve soyguncu duruma düşer. İfa ettiği oligarşik gurubun çıkarlarını tüm topluma empoze eder. O halde otokratik devlet kamu güvenliği ve düzen adına toplumun büyük kesimine baskı uygulamakta ve zor kullanmaktadır. Bu ise yeni bir düzensizliğe ve adaletsizliğe yol açar. Toplumsal gerginliği tırmandırır ve iç çatışmalara sürükler. Baskıyla sorunları dondurarak erteleyebilir. Ancak koşullar oluşur oluşmaz başkaldırı yeniden başlar. Sağlanan düzen yeni düzensizliğin esas kaynağı haline gelir.

O halde devlet olmadan toplumsal düzen nasıl sağlanır? Kamu düzeni için yasalar, kurallar gerekli değil mi? Bunları uygulayan ve gözeten kurumlar olmadan kamusal düzen sağlanabilir mi? Bu sorulara doğru cevaplar vermek, alternatif kurumlar oluşturmak

önemlidir. Toplumsal ve bireysel özgürlük adına düzen ve yasaları red etmek anarşizme götürür. Trafik kuralları herkes için geçerlidir. Önemli olan toplumun ve bireyin temel hak ve özgürlüklerini zedelemeyen, demokratik gelişmeyi engellemeyen karşılıklı uyum içinde kamu güvenliğini sağlamaktır. Bu devlet dışında sivil toplumun bilinçlenmesi ve örgütlenmesi ile sağlanır. Herkesin kendisini özgürce ifade edebileceği, eylem ve örgütlenme yapacağı demokratik düzenle mümkün olabilir. Birey-toplum ilişkisinde karşılıklı hak ve görevler vardır. Ne bireyin topluma karşı anarşist eylemi, ne de klasik toplumun bireye dayatmış olduğu toplumsal statü ve gelenek, toplumsal güvenliği ve düzeni sağlayabilir. Kimseye de özgürlük getiremez.

Sınırsız özgürlük yoktur. Birey toplum ilişkisinde karşılıklı bağımlılık vardır. Hiç bir insan tek başına amaç ve ihtiyaçlarını karşılayamaz. Kapitalist bireyciliği yücelten liberal ideoloji, toplumsal gerçeklikten kopmuştur. Kendilerini siyasal, ekonomik ve sosyal faaliyetin patronu gören kapitalist bireyler hizmetlerinde çalışan milyonlarca insan olmadan bir hiçtirler. Kendi ürünlerini “özgürce” pazarlamak için bunu pazarda satın alabilecek toplumu bulabilmeleri gerekir. Her ürün ve faaliyet milyonlarca insanın katkısı ve ortak değerleri ile oluşur. Toplumun tüm alanlarındaki üretimi kolektiftir. Özellikle de günümüzün teknolojik gelişme çağında insanlık bir toplum bir aile durumuna gelmiştir. Zenginliklerin ve ürünlerin kullanım ve bölüşüm sonuçları ne olursa olsun her halükarda toplumsal faaliyet her zaman kolektif kalmaya devam edecektir. O zaman toplumun kolektif bir düzen ve güvenlik içinde yaşaması gerekir. Herkesin saygı duyacağı ve uyum göstereceği demokratik hak ve kriterler olmalıdır.

Bugünden yarına devleti görmezden gelmek işlevini bir tarafa koymak gerçekçi değildir. Devlet uzun bir dönem şu veya bu şekilde varlığını sürdürecektir. Burada önemli olan devlete doğru ve tutarlı yaklaşımdır. Devletin zorunlu ve asli görevlerini doğru tayin etmek, demokrasiye duyarlı hale getirmek ve sınırlarını belirlemektir. Devletle dengeli bir mücadele yürütmek; bilinç isteyen önemli bir siyasal faaliyettir. Anayasalar hakim gücün imtiyazlı reçeteleri değil; toplumun hak ve özgürlüklerine saygı duyan, onları esas alan ve gözeten toplumsal uzlaşma güvenceleri olmak zorundadır. Devlet esas görevi olan genel kamu güvenliği dışında –ki bu da toplumun onayıyla olmalıdır- diğer tüm toplumsal faaliyetlerden geri çekilmelidir. Kamu güvenliği adına ekonomide tekel kurmak, medya şirketlerini yönlendirmek ve kullanmak, bireylere ve kesimlere karşı imtiyazlı kesimlerin siyasetini yürütmek ve bu amaçla zor kullanmak, her işe burnunu sokmak devletin görevi değildir. Halkın demokratik iradesine tabi olmak, ona hizmet etmek durumundadır.

“ Olağanüstü durumların dışında normal koşullarda halkların öz savunma sorunu da göz ardı edilemez. Kriz koşullarında genel güvenlik dışında özgüvenlik daha çok önem kazanır. Devletin klasik güvenlik ölçütleri birçok yönüyle halkın güvenlik ihtiyacına cevap veremez. Devlet iktidarının oligarşik ve diktacı güçlerin eline geçmesi, sınırlı hukuk güvencesini de ortadan kaldırır. Devlet adeta parsellenir. Bir ucu devletçi odaklara bağlı çok sayıda mafya ve çete türer. Halkın üzerinde tam bir terör estirirler. Suçlarda patlama yaşanır. Hak aramada hukuki yollar yerine taşeron güçler tutulur. Hukuk adeta metalaşır. Devletin güvenlik güçlerinin kendileri güvenlik sorunu haline gelir. Kriz süreçlerindeki birçok

ülkede günümüzde yaşanan bu tür güvenlik sorunları karşısında öz savunma kaçınılmaz bir gereksinim haline gelir. Öz savunma güçlerinin kurulması gerekir.

Halk savunma güçlerini devlet karşıtı veya alternatifi bir kuvvet olmaktan ziyade, devletin sağlamadığı, yetersiz kaldığı, hatta nedeni olduğu temel güvenlik ihtiyacını karşılama güçleri olarak değerlendirmek daha doğrudur. Halk savunma birlikleri klasik gerilla veya ulusal kurtuluş ordusu değildir. Halk kurtuluş gerillası veya ulusal kurtuluş ordusu ağırlıklı olarak iktidar ve devlet hedeflidir. İktidar sorununu çözmek isterler. Halk savunma birliklerinin özel bir devlet ve iktidar hedefi –objektif zorunluluklar dışında– olamaz. Esas görevleri halkın yasal, anayasal haklarının çiğnenmesi doğduğunda ve yargı görevini yapmadığında korumaya çalışmak, demokratikleşme çabalarına güvence olmak, saldırılar karşısında direnmesine öncülük etmek, kültürel ve çevresel varlığını korumak gibi özetlenebilir

Halk savunma birlikleri kent ve kırsal alanlarda uygun birlikler halinde örgütlenebilir. Bir nevi halk koruma milisleri de denebilir. Yerel emniyet güçlerinin yerine getiremediği görevlerde rol oynayabilir. Kriz koşullarının sürekli toplumsal yapıları çözmesi, artan kargaşa ortamı öz savunmayı halkların varlığı ve özyönetimleri açısından hayati bir konu haline getirir. Krizden demokratik çözüm yollarıyla çıkış aranırken, bu süreçle ayrılmaz bir bütünlük içinde artan güvensizlik ortamından da halk savunma güçleri ile çıkış yapılabilir.” (Bir Halkı Savunmak)

D) TOPLUMSAL AMAÇLAR VE ARAÇLAR

Politikada toplumsal amaçları doğru belirlemek büyük bir önem taşır. Siyaset verili bir toplumun amacı nedir? sorusuyla harekete geçer. Peşi sıra hangi araçlarla bu amaçlar yerine getirilir sorusu gelir. Toplumun uzun vadeli kalıcı amaçlarını tespit etmek ve bir projeye kavuşturmak siyaset stratejisiyle olur.

Siyaset stratejisi, toplumun genel uzun vadeli amaç ve ideallerini formüle ederek, güç kaynaklarını tespit eder. Kısa ve orta dönem programlar ise ara dönem formülleridir. Bir stratejinin doğru tespiti, toplumun uzun vadeli amaç ve ihtiyaçlarına, içinden geçtiği koşullara, güç ve olanaklarına yine bağlı olduğu güç dengelerine göre oluşturulur. Toplumsal kuramcılığın ve toplum teorisinin bütün uğraşı, toplumun amaç ve ihtiyaçlarını ortaya koymak ve toplumu belli siyasal amaçlar etrafında örgütleyip yönlendirmek için verilmiştir. Burada can alıcı soru şudur: toplumun amaçları ve ihtiyaçları neye göre belirlenir. Bu soru bitmez tükenmez tartışmalara yol açmıştır. Sosyal bilimin bütün tarihi bu soruya cevap aramakla geçmiştir. Felsefenin de temel sorunlarından biri bu olmuştur. Eski çağlardan günümüze kadar üzerinde ciltler dolusu yazılar yazılmış ve teoriler üretilmiştir. Bu sorunu gündeme getiren insanların pek çoğu gazaba uğramaktan kurtulamamışlardır. Dinlerin cennet vadeden çağrılarından liberal demokrasinin refah ve mutlu toplum teorilerine kadar dile getirilen tüm düşünceler topluma daha iyi bir gelecek sunma vaatleridir. Hiçbir toplumsal kuram insanlığa daha iyi ve mutlu bir gelecek vaat etmeden kendisini topluma sunamaz. En gerici ideolojilerde bile toplumun daha iyi ve özgür yaşaması için çağrı vardır. Hiçbir ideoloji topluma “gelir seni köleleştiririm” diye yola çıkmaz.

Ne var ki bu sorun hala da şiddetli tartışma konusudur. Ve birçok cepheden çok farklı cevaplar verilmektedir. Soruna ilişkin yeni teori ve kuramlar geliştirilmektedir. Fakat hakim teori ve analizlerin pek çoğu sorunu daha çok muğlaklaştırmaktan öteye bir anlam ifade edememektedir. Bir siyasetin dayandığı ideolojik zemin, doğru veya anlaşılır kılınmadan siyasal amaçlara ulaşmak zordur.

Toplumun amaç ve ihtiyaçlarını doğru belirlemek o kadar zor mudur? Hem zor hem de kolaydır. Zorluğu iki nedenden kaynaklanmaktadır. Birincisi, toplumsal amaç ve ihtiyaçlar göreceli bir kavramdır. Amaçlar ve ihtiyaçlar değişkendir. Zaman ve koşullara göre sürekli gelişip değişirler. Bugün amaç ve ihtiyaç olan çok şey yarın amaç olmaktan çıkar. Kürt toplumunun temel amacı bugün varolan inkarcılığı ortadan kaldırmaktır. Bu, yarın gerçekleşirse amaç olmaktan çıkar. Ve yerine başka bir siyasi amaç geçer. Toplumların uğruna mücadele verdikleri ve büyük bedel ödedikleri birçok amacın çoktan aşıldığını ve geride kaldığını çok iyi biliyoruz. Siyaset toplumsal bir olgu ve dinamik bir süreçtir. Siyasetin çok katı formüllere ve ütopyalara gelmemesinin nedeni budur. Siyaset kalıplara gelmez. Sık sık pragmatizme düşmemesinin nedeni de bu dinamizminden kaynaklanır. Dolayısıyla zaman akıp giderken kendisiyle değişime uğrattığı toplumun temel amaç ve ihtiyaçlarını zamanında doğru tespit önem kazanır. Ancak her şey topyekûn eş düzeyde değişmiyor. Ve bu değişim kendiliğinden olmuyor. Toplumun bazı öğeleri değişirken birçok ögesi eski tutum ve alışkanlıklarını devam ettiriyor. Zihniyet ve alışkanlıklar değişmiyor. Değişime karşı bir reaksiyon biçiminde restorasyon geliyor. Dolayısıyla bu durum toplumun amaç ve

ihtiyaçlarını doğru belirlemede karmaşık ve çelişkili sorunlara yol açıyor.

İkinci ve önemli neden egemenlikli-sınıfsal yaklaşımdır. Toplumun amacını ve çıkarlarını kendi çıkarlarına göre yorumlayan ve yontan hiyerarşik-egemen sistemdir. Egemenlikli sistem toplumların önüne her zaman uğursuz amaçlar koymuştur. Fetih savaşları, sömürgecilik ulus şovenizmini, ırk üstünlüğü, kutsal devlet yüceliği, cennet uğruna cihad gibi saplantılı amaçlar, toplumun herhangi bir amaç ve çıkarlarıyla ilgileri yoktur. Bu tamamen sınıflı egemen sisteminin sınırsız hüküm etmek için toplumun önüne sürdüğü amaçlardır. Bu amaçlar sanki tüm toplumun amalarıymış gibi ileri sürülmekte-toplum bu temelde yönlendirilmektedir. En kirli ve gereksiz araçlar amaç haline getirilmiştir. Devlet toplum sorunlarını zmek ve toplumsal amaçları gerçekleştirmek için bir araç olarak tasarlanır.Yani esas olan devlet değil toplumun refah ve mutluluğu için devlet aracını kullanmaktır diye söylenir. Ancak durum ve ortaya çıkan sonuç bunun tam tersidir. Leviathan gibi bir devlete ulaşmak ve bununla edebildiği kadar hüküm sürmek bir amaç haline getirilmiştir. Bunun toplumun amaç ve ihtiyaı olamayacağı açıktır. Tahakkmc egemen sınıfın amaçları ile toplumun genel amaçları çok farklıdır. Bunları doğru bilmek ve ayrıştırmak siyaset biliminin temel görevlerinden biridir. Egemenlikli sistemin tuzağından kurtulmak ve halkın gerçek siyasetini yürütmek bununla mümkün olabilir.

Öte yandan toplum karmaşık ve çelişkili bir olgudur. Bir tarağın dışları gibi bir araya gelen bireylerden oluşmaz. Toplum kesimlerden ve bireylerden oluşur. st ve alt toplum olarak iki kategoriye ayrılmiştır. Alt toplum devletin dışında kalan tüm halkı kapsar. Kadın erkek olarak iki kesimden oluşur. Cins

eşitsizliğinin yarattığı toplumsal yapı bir sorundur. Kadın erkek eşitsizliğinin yarattığı çelişki çözümlenmemiştir. Modern toplum kesimlerinin amaç ve ihtiyaçları farklıdır. Emekçiler, orta kesimler üretim koşullarına göre değişik amaç ve politik hedefler gütmektedirler. Bir toplumun içinde farklı etnik yapılar, din, mezhep ve kültürler vardır. Tarihsel geçmişin izleri ve anıları tazedir. Ve geleneksel kültürler etkilidir. İlişki ve çelişkileri karmaşık, her gün sorunlar üretmeye adaydır. Irak toplumunun içine düştüğü durum bunun somut bir kanıtıdır. Bin yıllık tarihin hesaplaşması çeşitli kılıflar altında yaşanmaktadır. Kürtler, Şiiler, sunniler, genelde Araplar, Türkmen, Asuri ve diğer azınlıklar patlak veren ve açığa çıkan sorunları altında şaşkına dönmüşlerdir. Nasıl bir toplumsal amaç altında birleşileceği kestirilememekte, sağlıklı ve kalıcı bir çözüme ulaşmayı başaramamaktadırlar. Her biri kendi dar çıkarlarını egemen kılmanın peşindedir. Devletçi-egemen siyaset yönlendirmesi, toplumun ortak amaç ve hedeflerini muğlaklaştırmakta, karmaşık ve belirsiz hale getirmektedir. Şiiler, dine dayalı toplum modeli; Kürtler, laik federal cumhuriyet; suniler ise kaybettikleri eski mezhepsel egemenliğini tekrar kazanmanın peşindedirler. Diğer azınlık ve gruplarının her biride siyasal amaçlarını dar çıkarlar temelinde etkili kılmak, devlet ve sistem içerisine taşımak istemektedir. Demek ki her bir toplumsal kesimin izlediği farklı farklı amaç ve hedefler vardır. Her biri diğerleri ile çelişkilidir. Birinin zayıflaması diğerinin güçlenmesine yol açar.

Böylesine karmaşık ve sorunlarla dolu toplumsal yumak içerisinde doğru ve tüm halkın yararına olan hedef tespitini yapmak bunu genel bir siyaset stratejisine bağlamak büyük çaba ve zihin gücünü gerektirir.

Sosyalizm adına yapılan zengin bir pratiğin sonuçları göstermiştir ki, toplum mühendisliğine dayanan amaç ve hedefler tespiti doğru sonuçlar vermez. Geleceğin umut dolu ütopyalarını reel gerçekliğin yerine koymak, siyaset biliminde ters sonuçlar yaratır ve hayal kırıklığına yol açar. Soyut ütopyalara dayalı siyaset kısır ve tüketicidir. Elbette her toplumsal siyasetin arka planında bir toplumsal amaç ve ütopya vardır. Kuram ve amaçtan kopuk pragmatik siyasetin geleceği yoktur. Topluma sunacağı bir sistem modeli olamaz. Ancak ütopya ve kuramlar toplumun güncel gerçekliği içinde, toplumun ihtiyaç ve amaçlarıyla doğru bir bağ kurabilirlerse bir anlam ifade edebilirler. Toplumsal sosyalist kuramcılığın içine düştüğü durum iki temel yanıltan kaynaklanır. Ya toplum gerçekliğinden kopuk kuru ve beklentili ruh hali ki bu, “bir gün mehdi gelir” beklentisi içerisine giren mezheplere benzeyen bir beklentidir-Yada Sovyet örneğinde görüldüğü gibi toplumun amaçları devlet çıkarlarına kurban edilmiştir. Basit araç olması gereken devlet amaç haline getirilmiş ve sonuçta çökmüştür. Her iki duruma düşmemek için yeni siyasetin dilini ve araçlarını doğru tayin etmemiz gerekir. Önce amaç belirlemek sonra araçlarını bulmak ve yaratmak önemli bir konu ve güncel bir görevdir. Siyasetin başarısı bu iki olguyla yakından bağlantılıdır.

Siyaset biliminde amaç kadar araçların rolü yadsınamaz. Amacı gerçekleştirenler insanlar ve araçlardır. Amaçlara uygun araçlar devreye sokulmadan hiçbir amaca ulaşamaz. Nasıl ki her üretim kendi tekniği ve araçlarıyla yol alırsa siyasette kendi araç ve yöntemlerini geliştirmeden yol alamaz. Politika bu güç ve araçları tespit etme ve kullanma sanatıdır. Hangi güç ve araçları kime karşı nasıl kullanmalısın ki hedeflerine ulaşmayı başarabilmelisin? Siyaset yönetiminin temel

konusu ve faaliyeti budur. Hükümetlerin ve siyaset yöneticilerinin esas faaliyeti bu eksenlidir.

Araçlar neye göre seçilir? Başarmak için sonuç verecek etkinliğe göre tespit edilirler. **Siyasal araçlar**; askeri güç, örgütlenme, propaganda, halk gücü ve eylemidir. Toplumun tüm örgütsel ve eylemsel gücünü kapsayan gerekli ve olanak dahilindeki tüm tekniği kullanan gücüne toplumsal araçlar demek doğru bir tanımdır. Araçlarla amaçları karıştırmamak, amacın yerine aracı geçirmemek ilkesel bir yaklaşımdır. Ancak egemenlikli tahakkümcü sistemin “amaç için bütün araçlar mubahtır.” Yaklaşımı tehlikeli ve kirlidir. Politika temiz ve ilkeli kalmak istiyorsa araçlarını temiz tutmak zorundadır. Kirli kaba konulan temiz su kirlenir. Bir siyaset ne kadar temiz olduğunu iddia ederse etsin kirli araçları kullandığında kirlenmekten ve aracına dönüşmekten kurtulamaz.

Günümüze kadar, sınıflı uygarlık tarihi boyunca toplumsal siyasetin ana kurumu ve belirleyici aracı devlet olmuştur. Devlet başka siyasal-toplumsal araçların devreye girmesine ne imkân tanımış, ne de kabul etmiştir.

Siyaset araçları olarak ortaya çıkan siyasal partilerin temel amaçları ise toplumun ihtiyaç ve amaçlarını çözmek için değil, devlete ulaşmayı veya ele geçirmeyi hedef haline getirmişlerdir. Temel amaçları devlet gücünü ellerine geçirmek ve emellerine göre topluma karşı kullanmaktır. Onun için her siyasal parti programının temel amacı ne olursa olsun, bütün çabası, nasıl siyasal iktidara geleceğine dönük hesaplar ve politik oyunlarla doludur. Partiler iktidara geldikten ve devlet gücünü ellerine geçirdikten sonra topluma verecekleri bir şeyleri olmadığından amaçlarına ulaşmış olurlar. Artık devleti kollayıp, korumak, kutsayıp yüceltmek ve topluma sunmak partilerin temel görevi haline gelir.

Pratik tecrübe, devletin ve devlet odaklı siyasal partilerin kötü ve kirli araçlar olduklarını, toplum sorunlarını çözmek yerine kendilerini amaç haline getirdiklerini göstermiştir. Siyasetin yeni görevlerinden birisi kendisine yeni araçlar bulmaktır. Bu araçlar demokratik siyasetin yeni yaratıcı araçlarıdır. Toplumu yeniden tahakküm ve egemenlik altına sokacak araçları dışarıda bırakarak veya bunlara benzemeden yapmak durumundadır. Toplumun uygulanabilir doğru amaçları temiz ve etkili araçlarıyla birleştirildiğinde amaca bağlı görevler yerine getirilmiş olur. Yeni ve yaratıcı siyaset kurumlarını oluşturmak, toplum içinde yaymak yeni siyasetin temel görevi olarak gündemdedir.

E) ULUSAL SİYASET

Türk Milli Güvenlik Kurulu belirli dönemlerde milli siyaset belgesini yayımlar. İç ve dış tehditler algılaması sıralanır. Öncelikli tehditler başa alınır. İç tehdit olarak bölücülük ve irtica baş sıralardan düşmez. Dış tehdit ise rakip bir devlet olarak uzun yıllar Yunan devleti listenin başındaydı. Soğuk savaş döneminde iç tehdit bölücülük ve komünizm, dış tehdit ise Sovyetler birliği tehdit algılamasının başında gelirdi. Son yayınlanan belgede dış tehdit algılaması uluslar arası terörizm, iç tehdit algılaması ise bölücülük baş sıraya yerleştirilmişti.

Ulusal güvenlik siyaset belgesi ulus adına genelkurmayın hazırladığı ulusun siyaset stratejisidir. Bu belgede PKK ve Kürt özgürlük mücadelesine yönelik izlenecek strateji belirlenir. Dış ve iç tehdidin boyutu, gelişme olanakları avantaj ve dezavantajları, iç ve dış destekleri, gelişme potansiyeli ayrıntılı olarak değerlendirilir. Buna karşı alınacak önlemler ve seferber edilecek olanak ve potansiyeller gözden geçirilir. Bazen topyekûn savaş ilan edilir. Bazen gücün bir bölümü harekete geçirilir. Duruma ve tehdit düzeyine göre siyasi strateji belirlenir.

Sadece MGK değil, tüm ulusal devletlerin milli siyaset belgeleri ulusal güvenlik stratejileri vardır. ABD'nin satranç tahtaları stratejileri meşhurdur. Ulusal güvenlik konseyi bu amaçla kurulmuştur. ABD, AB gibi küresel güçlerin ulusal siyaset stratejileri küresel çaptadır. Daha küçük ve zayıf ulusal devletlerin siyasal stratejileri kendi güçlerine ve olanaklarına göre ulusal veya coğrafik olarak içinde yer aldıkları bölgesel çaptadır.

Ulusal siyaset stratejisi, ulus adına geliştirilir. Bunun topluma sunulma biçimi “ulus iç ve dış düşmanların tehdidi altındadır. Ulus olarak uyanık ve hazırlıklı olmamız; bu tehlikeyi bertaraf etmek veya caydırıcı olmak için güçlü orduya, devlete ve ulusun çelikten birliğine sahip olmamız gerekir. Herkes üzerine düşeni, ulusun yüce çıkarı ve selameti adına yapmak zorundadır; Bu belgelerle ifade edilmek istenen propaganda yönü budur

Elbette ulusal devletlerin tüm siyaset stratejileri böyle kaba veya benzer biçimde tarif edilemez. Devletler, üzerinde yer aldıkları toplumların tarihi, coğrafi, ekonomik ve toplumsal koşullarına ve üyesi oldukları uluslar arası sistemin dengelerine göre değişik amaç ve biçimde ulusal siyasetler izlerler. Ancak her ulus-devlet siyasetinin değişmeyen temel iki özelliği vardır. İçte varlığını ve hükümlanlığını kesintisiz ve sorunsuz sürdürmek, dışa karşı ise fırsat bulur ve olanakları el verirse yayılmacı siyaset gütmektedir. Küçük ve zayıf devletlerin yayılma olanakları zayıftır. Ancak büyük devlet güçlerinin dış siyasetleri emperyal yayılma üzerine temellendirilmiştir. Emperyal yayılmayı ulusal strateji olarak önüne koyamayan hiçbir büyük devlet gücünü koruyamaz.

Burada da önemli soru şudur; Ulus adına yürütölen bu siyaset tüm toplumu ve halkın çıkarını gerçekten temsil eder mi? Yüce ulusal çıkarlar adına koca iki dünya savaşının yaşandığını, milyonlarca insanın telef edildiğini, yüzlerce şehir ve köyün yakılıp yıkıldığını, unutulmaz insanlık trajedilerinin yaşandığını biliyoruz. Devletlerarası irili ufaklı bölgesel savaşlar hiç eksik olmamıştır. Yine ulusal çıkarlar adına komünal demokratik halk muhalefetine karşı geliştirilen iç baskı ve sindirme operasyonları bilinmektedir. Bu politikaların

gerçek anlamda toplumun herhangi bir çıkarıyla bağdaşmadığını, tam tersine toplumsal çıkarları ve değerleri yerle bir eden politikalar olduğunu belirtmemiz gerekir. Bu politikaları geliştiren ve uygulayanlar içte topluma karşı, dışta halka karşı olan bir avuç toplumun üst elit kesimidir. Devlet aracını kullanarak toplum adına bu siyasetleri geliştirmektedirler. Toplum adına hareket eden, karar veren ve politika oluşturan halkın kendisi değil halktan ve halkın çıkarlarından kopuk, tahakküm ve zenginlik peşinde koşan oligarşik kesimin hüneleridir. Medya ve askerlik, ekonomik, siyaset kısacası devletin tüm kurumları bu amaçlar için bir seferberlik halinde faaliyet gösterirler. İkna, zor, ekonomik rüşvet gibi araç ve yöntemleri iç içe kullanarak en önemlisi de toplumun ulusal faaliyetini bulandırıp çarpıtarak bu siyaseti tüm toplumun malıymış gibi sunmak isterler ve topluma da bir biçimde kabul ettirmek isterler. Hiçbir haksız siyaset kendisini toplumun çıkarına karşıymış gösteremez. Aldığı tüm kararları ve yürüttüğü politikaları toplumun yüce amaç ve çıkarları biçiminde göstererek halk desteğini arkasına almaya çalışır. Çünkü hiçbir politika halkın desteğini arkasına almadan uygulama gücünü gösteremez. Ulusal çıkar bu görevi yerine getirme de sihirli bir değnek gibidir. İyi bir kamuflaj ve çarpıtma aracıdır. Onun içindir ki ulusal devletlerin siyasetlerinin yüzde doksan beşi toplum ve halk karşıtı bir siyasettir. Toplumun gerçek çıkar ve amaçlarıyla herhangi bir ilgileri yoktur. Sadece topluma güvensizlik, acı, gözyaşı ve belirsizlik getirmiştir. “insan insanın kurdudur.” Hobbesin siyaset anlayışına dayanır. Egemenlik, tahakküm ve adaletsizliği insan doğasına mahsus siyasi anlayış olarak empoze etmektedir. Dışa karşı yayılma, içe karşı amansız baskı toplumun ya da ulusun etik siyaseti olamaz.

Her ulusal siyaset toplumun ve halkın çıkarlarına karşı mıdır? Bazı durumlarda, özellikle de dış inkar ve asimilasyona veya sömürgecilik ve işgalle karşı ulusun çıkarları ile halkın çıkarları örtüşür. Tüm toplum saldırıya uğrar. Veya ulusal –toplumsal hakları çiğnenirse ulusun meşru savunma hakkı doğar. Buna karşı mücadele ve direniş haklı hale gelir. Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ulusal bağımsızlık savaşlarının meşru özelliği vardır. Toplumun özgürlük ve temel haklarını savunduğu müddetçe ulusal siyasetin meşruluğu ve ilerici rolü vardır. Bu sınırı geçtiği yerde halktan kopar ve halkın çıkarlarına karşı hale gelir. Jean Ganet şöyle der “ulus egemen bir devlet olarak biçimlenmeye başlar başlamaz ilerici işlevleri de tümüyle kaybolur. Filistinler kurumlaştığı gün artık onların tarafını tutmayacağım, öteki uluslar gibi bir ulus oldukları gün ben orada olamayacağım”

20. yy boyunca emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı verilen tüm ulusal kurtuluş-bağımsızlık savaşları, meşru-ilerici savaşlardı. Toplum adına, toplumun bütün çıkarlarını temsil ediyorlardı. Ancak savaşın ulusal devletle sonuçlanması bu halklar için gerçek bir talihsizlik olmuştur. Çünkü yabancı işgale karşı kazandıkları özgürlüklerini kendi devletlerinin yeni egemenliğinde yitirdiler. Burada bu gerici rolü oynayan ulusal devletin kendisidir. Ulusal devletin dış rakip devletle çelişkisi şudur “bu toplum ve bu topraklar benim mülkiyetim sen değil benim tahakküm kurma sömürme hakkım vardır.” Sömürme ve tahakküm hakkı için mücadele ve savaş yürütür. Bunu da tüm toplumun çıkarıymış gibi sunar. Buna karşı halkın demokratik siyasetinin tezi şudur: “ Vatan denilen bu topraklarda toplumun veya halkın özgür-eşit yaşama hakkı vardır. Bu hak tüm toplumun ve halkın temel hakkıdır.”

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını da bu bağlamda ele almak gerekir. Her ulusa devlet kurma hakkı istemek, ulus adına üst egemen sınıfa mülkiyet ve zenginlik kazanma hakkını istemek demektir. Toplumun böyle bir lükse ihtiyacı yoktur. Toplumun bu kadar mücadele fedakârlığı –ki ulusal- özgürlük için verilen savaşlarda milyonlarca insan katledilmiş ve büyük fedakârlıklar gösterilmiştir. –bir avuç insana tahakküm-iktidar, bürokrasi, mülkiyet sağlamak için gösterilemez. Yeni bir köleliğe yol açmak için özgürlük savaşı verilemez. 20. yy. ikinci yarısından sonra büyük başarılar göstererek zafer kazanan ulusal kurtuluş savaşlarından ve bunun siyasal tanımı olan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkından çıkarılacak sonuçlar bunlardır. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, eskisi gibi devlet kurma hakkı olarak anlaşılmamalıdır. Bu hak topluma karşı kötü kullanılmış ve iyi sonuçlar vermemiştir. Halkın bunca emek ve özverisini boşa çıkarmış, hayal kırıklığı yaratmıştır. Yabancı egemen gitmiş yerli mal hakim olmuştur.

Devletçi siyaseti esas alanlar böyle yorumlamaya ve siyaset geliştirmeye devam edebilirler. Güney Kürdistan'dan bu stratejiyle geliştirilen bir süreç vardır. Ancak halkın tercihi, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, kendi demokrasisini ve demokratik toplum modelini kurma hakkı olarak kullanmak istemesidir. Demokratik toplum siyaseti bu hakkı, devlet olmayan, öz-demokratik yönetimini kurarak kullanmak ister. Devletçi-mülkiyetçi çizgi ile demokratik halkçı çizgi arasındaki esas ayrım bu siyasal yaklaşımdır.

F) ÜLKE VE VATANDAŞLIK

Uluslar arası felsefe kongresi Temmuz 2005 tarihinde istanbul'da yapıldı. Kongre felsefeden çok dünyanın siyasal sorunlarını tartıştı. Dünya insanlığının sorunları,yeni dünya düzeni, siyasal yapılanma konuları masaya yatırıldı. Yeni dünya düzeninin siyasal örgütlenmesine ilişkin olarak ağırlık kazanan görüş; **“kent üyeliği ve dünya vatandaşlığının”** geliştirilmesiydi. Ulusal devlet aşılacağına göre , ulusal devlete bağlı vatandaşlığının anlamı da artık kalmazdı. **Doğrusu üzerinde düşünmeye değer bir görüş ve öneridir.**

Şimdiye kadar kafalara kazınan paradigma ve düşünce her devletin bir ulusu, her ulusun bir vatani, her vatanında bir vatandaşı vardır tezidir. Bu tez devletlerin çok bilinçli geliştirdikleri istismar konusu yaptıkları ve siyasal araç yaptıkları bir tezdır. Şimdi bu dogmaları aşmak, bu istismarı halka ve toplumlara anlatmak bir sorundur. Bu öylesine işlenmiş bir milliyetçi ideolojidir ki mitoloji ve dinlerden daha güçlü hale gelmiştir. Ulus ve vatan adına askerlik yapmak, vergi vermek ve hizmet etmek, din ibadeti gibi her vatandaşın kutsal görevi haline gelmiştir. Bu görevi yerine getirmeyen veya itiraz edenler, tanrının lanetine uğramış gibi ya hain ilan edilir veya toplumdan dışlanırlar. Toplumda işlenecek en büyük suç ve günah bu tavır sayılır. Bir çok ülkede ölümle bile cezalandırılır. Şimdi bu kavramların ve değerlerin nasıl çarpıtıldığını, gerçek özünden uzaklaştırıldığını ve toplumu tutsak etmek için nasıl kötü kullanıldıklarını görelim.

Vatan insanların üzerinde yaşadığı, toplumsal yaşam kurduğu, kültür ve tarih oluşturduğu topraktır.Vatan kavramı neolitik tarım devrimi ve

insanın toprağa yerleşmesiyle başlar. Zagros- toros eteklerinde gelişen köy tarım toplumu, yerleştiği topraklar üzerinde üretim ve toplumsal yapı geliştirilmiş, toprağı ekip biçmiştir. Henüz geniş coğrafyalara sahip bir vatan kavramı yoktur. **Vatan köyle başlar.** Her kılan veya kabile yerleştiği köyünü vatanı olarak bilir. Ve onu korumaya çalışır. Toplumsal emek ve sosyal bağlarıyla toprağa bağlanır. Cinsiyete dayanan ilk iş bölümünde bu işlevi en çok kadın yerine getirdiği için kadınla-toprak-ana bağı çok güçlü kurulur. Köy vatanı topluluğun ayrılmaz bir parçası olur. Peşi sıra yaşayan nesiller yaşadıkları topraklar üzerinde ortak anılar ve değerler oluştururlar. Acıları, sevinçleri, geçmişleri ve gelecek ütopyaları o topraklarla özdeşleşir. Ortak dil ve kültürel değerler oluştururlar. Toprakları onlar için vazgeçilmez yaşam kaynağıdır. Çok sade doğal üretim ve toplumsal ilişkiler yaşamlarına damgasını vurur.

Sümer uygarlığı ile bu süreç giderek aşılr. Köy-tarımı, sosyal birimler olarak köyler, yine esas ekonomik ve sosyal yapı olarak kalır. Ancak artık kendi başına, kendi kendine yeterli özgür köy birimleri yerine, zigguratlar etrafında örgütlenen ve site kentlerinde yönetim bürokrasisini oluşturan devlet birimlerine bağımlı hale gelirler. Kral tanrıların ve rahiplerin buyrukları onlar için kanun haline gelir. Artık sadece kendi köyleriyle değil, site devletleriyle ortak vardrlar. Kaderleri sitenin kaderiyle bağımlı hale gelir. Siteyi savunmak, gıda ihtiyaçlarını karşılamak, büyük işlerinde çalışmak, site için savaşmak ve gerektiğinde ölmek asli görevlerinden olur. Sargon'la başlayan yayılma süreci vatan kavramını genişletir. Fethedilen topraklar korunması gereken vatanın bir parçası haline gelir.

Peşisıra gelen büyük imparatorlukların bu vatan kavramını ve toprak sınırlarını nasıl genişletip

yaydıklarını ve tanınmaz hale getirdiklerini biliyoruz. **Artık vatan askeri zaferlerle ele geçirilen ve üzerine kanlı kızıl bayrakların çekildiği yerdir.** Türk milliyetçiliği Osmanlı imparatorluğunun mazisine dayanarak, **“toprak, uğrunda akan kan ve ölen varsa vatandır.”** deyimiyle bu anlayışı çok veciz dile getirmiştir. Vatanlar kurulur, vatanlar yıkılır. Vatanını korumak, ya da yeni bir vatan ele geçirmek için ölmek ve öldürmekten başka yol burakılmaz. Tarih; vatanlarından sürülerek tarihe gömülen, İsrail kavmi gibi bin yıllar boyunca hep vatan arayan, vatanlarında vatanlarıyla inkar edilen, defalarca el değiştiren sayısız olaylarla doludur. Şimdi yeryüzünde kurulmuş bütün devletlerin üzerinde yaşadıkları topraklar kimindir. Sorusuna kimse hakkaniyete uygun doyurucu bir cevap veremez. Agade’nin lanetlenmesi gibi Sümer destanlarında Sümerli ozan ve edebiyatçıların kendi vatan topraklarının elinden alınmalarına, tanrılarının ve kral yöneticilerinin küçük düşürülmelerine ve yaratıcı kültürlerinin yok sayılmasına acı dolu ağıtlar yakarlar. Bunun gibi bu günkü uygarlığın vatan temelinde sayısız ağıtlar vardır. Homeros’un İlyada’sı ve Troya’nın düşüşü yine bu destanlardan biridir.

Bugün yeryüzünün tüm coğrafyası çeşitli ölçeklerde parçalara bölünmüştür. Bunların uzun bir tarihi süreç sonucunda savaş ve çatışmalar sonucu elde edilen topraklar olduğu bilinmektedir. Son Beş yüz yıllık kapitalizm tarihi vatan kavgaları ile geçmiştir. Ancak gelinen aşama bellidir. 21. yy’ın bu döneminde halkların demokratik gelişme çağında bu tarz bir vatan anlayışını yürütmek artık mümkün değildir. Ulus devlete dayalı vatandaşlık bağı anlamsız hale geleceğine göre kent üyeliğinin yanı sıra daha üst düzeyde bölgesel ve dünya çapında nasıl bir siyasal bağ kurulmalıdır; ya da

vatandaşlık ağı yerine nasıl bir ilişki geliştirilmelidir. İdeal olan Özgür Dünya Vatandaşlığıdır. Tüm insanlığın siyasal bağlarını direk dünya ile kurmak ve dünya vatandaşlığına geçmek özgürlük ve demokrasi için büyük bir adımdır. Özgür dünya vatandaşlığına bağlanmış bir seçenek iyi bir çözümdür. Ancak bunun ortada henüz ne koşulları nede sahipleri vardır. Doğal olarak ırk, cins, inanç sorunları ne olursa olsun, ne kadar sınırlar çizilirse çizilsin bütün insanlar yer yüzü vatandaşıdır ve orada yaşamaktadırlar. Dolayısıyla mevcut bir devletin üzerinde hükümlanlık kurduğu toprak parçasına vatan demek doğru bir tanım değildir. Egemen gücün veya savaşçı iktidar kilikinin tuttuğu bir mevzi kullandığı kazanç sahasıdır. O zaman milliyetçiliğin geliştirdiği vatan kavramına, bunun uğruna geliştirilen zihin çarpıtmalarına halkları aydınlatarak bu oyuna kurban edilmelerini önlemek önemli bir görevdir. Bu sorunun çözümünde egemenlikçi ve milliyetçi zihniyete düşmeden halkların devreye girerek kendi vatan anlayışlarını doğru kurmaları, yaşanabilir bir ülkede özgürce yaşamaları gerekir. Burada en makul çözüm devletlerin siyasal sınırlarını esas almaktan ziyade, her halkın veya topluluğun üzerinde yaşadıkları kendi toprakların sahipleri oldukları kent ve kasabalarının birer üyeleri oldukları bilinmesi ve bu bilincin geliştirilmesidir. Gerçek vatan insanların kendi sosyal çevreleri ile yüz yüze yaşadıkları köy, kasaba ve kentleridir. Devletlerin çizdiği toprağın tümüne bağlanma, bunu vatan belleme bu uğurda bağlayıcı bir ilişki içine girme sadece kendi köleliğine çivi çakmak ve etrafına duvar örmek anlamına gelir. Irk, din, mezhep, devlet ve güç adına kurulan bir vatan olamaz. Yine ne zaman kaybedecekleri ve ne zaman kazanacakları topraklarda değildir. Devletçi hiyerarşik vatandaşlıktan

önce insanın vatan ilişkisi böyle kurulmuştur. Gerçek şudur ki, ister zor ister gönüllü, ulus bağlamında bir vatan kavramı etrafında bir araya getirilen toplumun uzun yıllar ortak yaşaması, böyle bir sisteme alıştırılması ve milliyetçilikle beslenmesi bir entegrasyon yaratmış ve duygularını geliştirmiştir. Bu bir model bir kalıptır. Toplumların bilinci ve yaşayış tarzları tamamen böyle şartlandırılmıştır. Ancak bunun ciddi bir yanılgı ve aldatılma olduğu iyi açığa çıkmıştır.

Vatandaşlık siyasal bir kavramdır. Anayasal vatandaşlıkta denilir. Anayasa ile belirlenmiş siyasal amaçlara bağlı, ona göre yaşayan ve hareket eden insan demektir. İnsanlar aynı etnisiteden, ortak kültürel gelenekten olabilirler. Ancak ortak vatandaş olmaları zorunlu değildir. Anayasal vatandaşlık içinde yaşayan ve bir araya gelen değişik etnik ve kültürler vardır. İsviçre, Rusya, Belçika, ABD gibi birçok ülke buna örnektir. Anayasal vatandaşlık bir üst kimlik olarak kabul edilebilir. Yeter ki bu anayasanın ifade ettiği sistem içinde diğer kültürel ve etnik yapıların yine toplumsal kesimlerin temel hak ve özgürlükleri tanınsın. Anayasa etrafında bir araya gelen toplulukların gönüllü katılımlarına ve uzlaşma sözleşmesine dayansın. Devletin bir etnik yapının din veya mezhebin veya bir kesimin tekelinde olduğu farklı kültür ve kimliklerin inkar edildiği bir siyasal yapı içinde anayasal vatandaşlıktan bahsedilemez. Otoriter merkezîyetçi devlet yapılarında kültür ve kimlik farklılıkları inkar edilir. Üniterlik adına üstün zümrenin dayattığı siyasal uyrukluğ geçerli olur. Ve demokrasiden eser kalmaz. Demokratik özgür vatandaşlık ise bunun tersidir. Bireyin ve kültürel grupların kendilerini özgürce ifade ettikleri devletin ve yönetimin siyasal katılımına aktifçe katıldıkları ve kendilerini sorumlu gördükleri vatandaşlık bağıdır.

G) ULUSLARASI DÜZEN VE SİYASET

20. yy. çeşitli toplumsal olaylarla tanımlanır ve anılır. Kimileri “devrimler yüzyılı”, kimileri “büyük savaşlar yüzyılı”, kimileri “soykırım ve trajediler yüzyılı” der. Yirminci yüzyıla, “ulusal devletlerin kurulduğu veya ulusların kendi kaderini tayin hakkının yüzyılı” diyebiliriz. Yirminci yüzyıllı böyle tanımlamak önemli bir gerçeği ifade eder. Yirminci yüzyıl gerçek anlamda ulusal savaşlar ve ulusal doğuşlar yüzyılıydı. 90’lar öncesi sosyalizm ve ulusal kurtuluş çağı da denilirdi. Bu çağın en çarpıcı özelliği bildiğimiz yeryüzünün bütün coğrafyasında ulusal devletlerin ortaya çıkışı ve bir sistem olarak dünya çapında örgütlenmesiydi. Dünyanın hiçbir karış toprağı ulusal devletsiz kalmadı. Kürdistan, Filistin istisnai coğrafyalar hariç. Bunlarında dünya sisteminin tamamlanmasında bir önemi yoktu. Bir açıdan ondokuzuncu yüzyılla yirminci yy. birbirlerini tamamlayan yüzyıllar oldular. Ondokuzuncu yy toplumsal sorunların ve olayların nedenlerini ortaya koymuş, yirminci yüzyıl sonuçlarını göstermiştir. Bu açıdan birbirlerini tamamlayan yüzyıllardır.

Bildiğimiz kapitalist sistemin kökenleri daha eskilere dayanır. Beş yüzyıllık bir evrim süreci vardır. Ancak sistemin kendisini tamamlaması ve dünyanın her tarafında hâkim hale getirmesi son 200 yıllık süreçte gerçekleşmiştir. Hiçbir toplumsal sistem kapitalist sistem kadar dünya çapında kendisini örgütleme ve yetkinleştirme gücünü göstermemiştir. Uluslararası düzen ve siyaseti ele alırken kapitalist sistemin bu özelliğini göz önünde bulundurmamız gerekir.

Elbette uluslararası düzen ve siyaset sadece kapitalist sistemle var olmadı. Sınıflı uygarlıkla anılan Sümerlerle başladı. Sümer site devletlerinde bir

düzenleri, siyasetleri, ilişki biçimleri vardı. Tanrıları adına savaş ve barışları da vardı. Ancak bu sistem dünya coğrafyasıyla kıyaslandığında büyük okyanus içinde küçük bir adacık olarak kalır. Akad'lı Sargon'la başlayan yayılma süreci, bir organizmanın kendi benzerini üretmesi gibi sistemi üreterek yaydı. Asur, Pers, Med imparatorluğundan geçerek Yunan uygarlığını yarattı. Roma imparatorluğu köleci siyasal sisteminin en son evrensel biçimiydi. Geniş coğrafyalara yayılan feodal imparatorluklar, bütün dünyaya hüküm etmek isteseler de güçleri ve yayılmaları sınırlı kaldı. Yeryüzünün azımsanmayacak büyük bir coğrafi bölgesi egemenlik dışında kalmayı başardı. İlk defa 15 yy.dan itibaren dünya çapında yayılmaya başlayan kapitalist sömürgecilik yirminci yüzyılın ikinci yarısına kadar yayılmasını tamamlayarak “bir çakıl taşını boş bırakmayacak” kadar doruğa vardı. Bundan sonrası başlayan çöküş ve sistemik bunalımdır. Yeni bir çağa geçiş veya kaos aralığı derken bu olgu kastediliyor.

Sınıflı uygarlık öncesi çağlarda, uluslararası siyasetin belirginleşmiş kuralları ve sistemli hukuksal düzeni yoktu. Güçlü imparatorlukların yayılabildiği kadar yayılma hakkı vardı. Küçük devletler ve yerel beylikler büyük imparatorlukların birer uzantıları veya vasalları durumundaydılar. Bağlı oldukları merkezi imparatorluğa vergi ve asker vermekle mükelleftirler. Güç dengesine ulaşan imparatorlukların kendi aralarında yaptıkları barış anlaşmalarıda vardı. Büyük Roma barışı böyle bir süreci ifade eder. Ancak bir tarafın zayıflaması diğer tarafın savaş açmasına neden olurdu. Mısır ve Hititler arasındaki kadeş anlaşmalarına benzer barış ve savaş ilişkileri, Asur-med savaşları, Pers-Yunan,Roma savaş ve barışı,Osmanlı İran rekabeti Avrupa’da yüz yıl savaşları,Napolyon seferleri gibi ilişki ve çelişkiler orta

çağların, uluslararası düzenin siyaset ve diplomatik biçimidir. Fetih ve yayılma devletlerarası siyasetin temel çizgisidir. Elinde büyük askeri güç bulunduran taraf; kanun koyan taraf olmuştur. O günün ulaşım tekniği at ve deve olduğuna göre, sistemin hakim gücünün ne kadar sınırlı kalacağı açığa çıkar. Yerelliğe dayanan geniş özerk bölgeler, merkezle pamuk ipligi ile bağlı çevre ilişkileri, fırsatını bulur-bulmaz direnişe geçen başkaldırlılar bu dönem uluslararası sistemin temel özelliğidir. Barış ve huzura dayalı kalıcı uluslararası düzen yoksa da ama kapitalist sistemin toplumların derinliğine nüfuz eden ve toplumları tahrip edecek kadar sistematik bir düzenden bahsetmek zordur.

Kapitalizmin son 200 yıllık süreci uluslararası düzen ve siyaset açısından eski çağları çok aşan ve eski ilişkiler düzenini köklü bir dönüşüme uğratan bir özelliğe sahiptir. Özellikle 20 yy.’ın son çeyreği klasik kapitalist sistemi de aşan olağanüstü hızla ilerleyen yeni bir süreçtir.

Kapitalizmin uluslar arası siyaset sistemini oluşturan temel olgu ulusal devletler sistemidir. Bu süreç “İspanya ve Hollanda arasındaki seksen yıl savaşının ve otuz yıl savaşının Alman aşamasının sonunu getiren 1648 Westfalya barışından sonra başlamış günümüze kadar birçok bakımdan değişime uğrayarak gelmiştir. Westfalya barışının temel özelliği “dünyanın, hiçbir üst otoriteyi tanımayan, egemen devletlerden oluşan ve onlar tarafından bölünen” siyasetinin uluslar arası bir doktrin olarak kabul edilmesidir.

Bu Wilson’un birinci dünya savaşı sonrası Paris konferansı ile 14 maddelik barış projesinin bir maddesi olan ulusların kendi kaderini tayin hakkına benzer yaklaşımdır. Kesin sınırları belirlenmiş, bir vatan kavramı etrafında ortak kültürel özellikler gösteren

toplumların bir pazar etrafında da örgütlenerek, siyasal yapıda “bağımsız-egemen ulus devlet” biçiminde yapılanarak sistemin siyasal birimleri oluşturuldu. 17. ve 18. yy. siyasal –toplumsal kuramcıları Makyavelli, Hobbes, Locke, Rousseau gibi toplum teorisyenleri sistemin teorik siyasi gücünü oluşturdular. “vatanını ve ulusal çıkarlarını koruyan, vatandaşlarına düzen ve huzur getiren, kendisinden başka hiçbir otorite kabul etmeyen yetkilerini hiç kimse ile paylaşmayan mutlak ve bölünmez egemen güç” böylece oluşturuldu. Hobbes mitolojiden esinlenerek ulusal devleti herşeyi yutan canavar leviathanla özdeşleştirdi.

Batı kapitalizminin icat ettiği ulus devlet modeli bütün toplumlara esin kaynağı oldu. Burjuva devrimleriyle önce batıda hakim siyasal güç haline gelen ulusal devletler kendi benzerlerini üreterek ve ihraç ederek dünyanın dört bucağına yaydılar. 20. yüzyılın son çeyreğinde bu süreç tamamlanmış ve sonuçları ortaya çıkmaya başlamıştı.

Gerçek anlamda uluslar arası siyaset ve düzeni oluşturan güçtür. Bu gücün başında ise askeri ve ekonomik güç gelir. Gücüne göre hak ettiği pay ve konumu olmayan devlet hep istikrar bozucu bir unsur haline gelir. Şovenizm ve saldırganlık siyasetini izler. Dünya çapında devletlerin ihtilaf savaşlarına neden olan esas itki bu olur. Özgürlük-adalet ve eşitlik sloganlarıyla başlayan 18. yy devrimlerinin sonu gerçek leviathanlar’la tamamlandı. Öyle ki bütün gezegeni bir çırpıda yutmak isteyen canavar. Umut dolu ütopyalar ve bütün o hümanist duyguların yerini buz gibi devletin soğuk duvarı aldı. Sonuçta ortaya çıkan büyük hayal kırıklığı oldu. Bu sonuçlar toplumların siyasal bilinçlerinde yeni ufuklar açtı. Geniş halk kesimlerini politize etti. Demokrasinin değerini ve anlamını daha iyi gözler önüne

serdi. Ve demokrasi vazgeçilmez siyasal amaç haline geldi. Özellikle de birinci ve ikinci dünya savaşlarının yol açtığı yıkıcı sonuçlar, uluslar arası siyaset ve düzen için yeni politik arayışlar ve biçimleri gündeme getirdi. Demokrasi kavramı 19. yy'da sistemi tehdit eden sosyalist ve sosyal demokrat kesimleri çağrıştıırken 2000'ler de dünya düzenini yönetenlerin argümanı haline geldi. Bu gün bütün çalkantılarına ve içinden geçtiği krize rağmen dünyayı daha iyi tanımanın ve çözmenin önemi vardır. Bu dünya bize yer vermese de hiç olmasa neden vermediğini anlamalıyız.

Dünya kapitalist sistemi içinde gerçek anlamda bağımsız ve egemen hiçbir devlet yoktur. Bütün devletler ABD'de de dahil sınırlandırılmışlardır. Uluslararası işbölümü ve sistemin birer parçası haline gelmişlerdir. Hiçbir devlet kendi başına yaşama ve politika üretme gücüne sahip değildir; Çünkü her devletin sınırları, diğer devletlerin sınırları ve çıkarlarıyla sınırlıdır. Yani sistem domino taşları gibi birbirine yaslanmış ve kenetlenmiş bir bütündür. Özellikle ikinci dünya savaşı sonrası oluşan iki kutuplu dengeler bu sisteme göre yapılandılar. Sovyetler “sosyalist devletler” denilen bir devletler bloğunu, ABD'nin hür dünya dediği bir devletler kümesini denetliyordu. Bunların dışında bağımsız devletler topluluğunun fazla siyasal bir anlamı ve gücü yoktu. ABD-SSCB uzlaşması her birini kendi devlet kümelerinden sorumlu kılmıştı. Şu şartlar ki kimse kimsenin alanlarına karışmayacaktı. 1990'lar sonrasında Sovyetlerin çözülüşüyle bu dünya siyasal düzeni yıkıldı. Ve yeni bir durum ortaya çıktı. Dünyanın siyasal düzenin sorumluluğu tek başına ABD'nin omuzlarına yığıldı. ABD yeni dünya düzeni adını verdiği bir politikayla bu sürecin içinden çıkmaya çalışıyor. ABD'nin dışında dünyanın siyasal düzeninden kendilerine sorumlu gören

aktörler kimlerdir? Dünya siyaset düzeni nereye gidecek? Soruları bütün siyasal bilimcilerin ve hatta tüm insanlığın gündemindedir.

İkinci dünya savaşından sonra Albert Einstein Sovyet ve ABD başkanlarına birer mektup göndererek ortak bir dünya hükümetini kurmaları için çağrıda bulunmuştu. Bir dünya hükümeti kurulmadı ama 1948’de birleşmiş milletler kuruldu. Bu ulus devlet modeline göre kurulan dünya çapında siyasal bir örgüttür. Ancak bu örgütün akıbeti ulusal devletlerin akıbetine benzer biçimde iflas etmiştir. 1990’larda Sovyetlerin çöküşünü birçok insan reel sosyalizmin çöküşü olarak sanmıştı. Ancak bu sadece Sovyetlerin çöküşü değil; westfelyada ilan edilen ulus devlet modeline dayanan dünya kapitalist sisteminin de çöküşüdür. Dünya düzensizliğinin yaratmış olduğu kaos bunun açık kanıtıdır. Ulusal devletler çağı sona ermektedir. ABD’nin yeni dünya düzeni yeni bir siyasal düzene yol açar mı? Zor görünmektedir. AB bir model olarak gelişebilir mi? Tartışma götürür bir durumdur.

K) ÖZGÜRLÜK VE ADALET SORUNU

Yeni dünya düzenine ilişkin yeni düzenleme arayışları sürerken, doğru ele alınması ve çözümlenmesi gereken sorunlar vardır. Devletçi çözümler bu sorunlara doğru ve kalıcı çözümler üretemedikleri içim bütün reform çabalarına karşın krize düşmekten kurtulamamışlardır. Çünkü bütün çarpıtmalara, keyfi düzen kuruluşlarına rağmen insanın doğal özgür amaçları her fırsatta kendi inatçı gerçekliğini dayatmaktan çekinmeyecektir. İnsanın doğal-özgür itkisi hiçbir zaman kendi doğasına zorla dayatılan yapay kuralları kabul etmez. Düşünce ve zihin çarpıtmasıyla veya mahkum kılındığı koşulların etkisiyle bir dönem için olanı doğruymuş gibi kabul etmek zorunda kalabilir. Umut dolu güzel sözlerle aldatılabilir, ancak olayların bilincini kazanır kazanmaz yeniden harekete geçer.

Şimdiye kadar devletlerin vaat ettikleri umutların boş umutlar olduğu yeterince anlaşılmıştır. Yeniden benzer tuzaklara düşmemek için daha başından itibaren işleri ve görevleri sıkı tutmak gerekir.

G-8'ler olarak bilinen dünya yönetim liderleri, başta ABD başkanı olmak üzere, özgürlük, demokrasi ve insan haklarına ilişkin güzel sözler söylemekte yeni umutlar vaat etmektedir. Demokrasi söylemi herkesin dilinde kitabı mukkades gibidir. Ancak bütün iyimser havaya rağmen tüm toplumların ve kamuoyunun kafasında ciddi kuşku ve inançsızlık vardır. Önemli olan söylemler değil somut proje ve eylemlerdir.

Emperyal politika ile halklara nasıl bir özgürlük götürülür. Adalet nasıl sağlanır. Demokrasi nasıl inşa edilir? Bu gün dünya siyasetinin canalcı sorunları bunlardır. Geçmişin unutulmayan acı deneyleri bu sorunların emperyal yayılmacı ve tekkelci sermaye

kesiminin çıkarlarını esas alan yaklaşımlarla çözülemeyeceğini göstermiştir. Bugün adaletsizliğin temel kaynaklarından biri sınırsız sermaye birikimidir. Başta ABD olmak üzere büyük şirketlerin sermayeleri bir çok ülkeleri, devletleriyle birlikte satın alabilecek güçtedir. Sermaye demek güç ve iktidar demektir. Ne kadar sermayen varsa o kadar gücün ve iktidarın var demektir.

Ulusal devletlerin altını oyan ve anlamsız hale getiren uluslararası şirketler ve kullandıkları teknolojidir. Ulusal duvarların yıkılması ve özgürlük alanının gelişmesi olumludur. Günümüz koşullarında ulusal devletler gericiliğin, özgürlük esaretinin kalesidirler. Ancak sermaye ve teknoloji tarafından bu gerici kaleler yıkılırken yerine ikame ettikleri adalet ve özgürlük müdür. Söylemleri böyle olsa bile gerçeği böyle yapamazlar. Ulusal-devletin diktatörlüğü ya da sığ siyaseti yerine kozmopolit sermayenin tahakümünü, hırslı rekabetini, anarşik düzensizliğini ikame edecektir. Liberal demokrasinin slogan yaptığı “bırakın yapsınlar, bırakın geçsinler” sınırsız sermaye birikimine sonuna kadar yol açılmış olacaktır. Hiçbir ulusal engelle ve gümrük duvarlarına takılmadan, hükümetlerin siyasal onaylarını almadan serbest dolaşım ve ticaret hakkı “özgür” hale gelecektir. bu ekonomik politikayla yerel kesimlerden devşirilen ve eski nüfuzlarını yitirmeyen toplumun üst kesimiyle yeni bir sosyal entegrasyon geliştirilebilir. Genç, aydın ve teknokrat bir kesime memurluk veya istihdam imkanları sağlanabilir. En iyimser biçimiyle bol ücretli, lüks tüketime alıştırılmış bir orta sınıf bağımlılar kesimi yaratılabilir. Ancak bunların oranları yine de nüfusun yüzde % 20 veya 30’nu geçemeyecektir. Bu kesimin batının kültür değerlerini, elde ettikleri sosyal konumlarıyla birleştirmeye çalışarak,

taklile yatkın, topluma yabancılaşan bir kesim olarak ortaya çıkma eğilimi güçlüdür. Yeni sömürgecilik döneminde de böyle bir sosyal taban getirilmişti. Çeşitli sivil toplum örgütleri, insan hakları kuruluşları, sosyal dernek ve vakıflar, azınlıklar para ve siyasal güçle desteklenerek bu taban genişletilmeye çalışılmaktadır. ABD'nin ve G-8'lerin bu amaca dönük projeleri vardır. Büyük Ortadoğu Projesi bunlardan birisidir. Ancak bu politakayla toplumsal sorunlar çözülebilir mi sorusu güncelliğini koruyacaktır. Çünkü toplumsal nüfusun geri kalan %70-80'lik kısmına yönelik pek bir şey yoktur. Bu kesimin eğitim, sağlık, işsizlik ve sosyal sorunları nasıl çözülecektir? Bu sorunun karşılığı ortada yoktur. Bütün sosyal politikaların rekabet ve sınırsız sermaye hırsıyla hareket eden şirketlerin insafına terk edilmesi yeni ve derin bir toplumsal eşitsizliği beraberinde getirecektir.

Eskiden ulusal devletlerin lafta da kalsa ulusal kalkınma ve toplumsal refah - ki bu hiçbir zaman gerçekleşmemiştir- diye sosyal politikaları vardı. Ulusal devletler aşıldığına göre bu politikalara sahip çıkacak ama lafta bırakmayacak hangi kurumlar kalacaktır. Veya bunun yerine ne ikame edilecektir. Dünya bankası mı, İMF mi? Dünya bankası ve İMF'nin izlediği politikaların sonuçları ortadadır. Merkeze bağımlı yoksul çevrelerden başka bir sonuç yaratılmamıştır. Dünya bankasına akan zenginlik, faiz ve krediler, daha çok birikim için geri dönmektedir. **Burada adalet için temel istek şudur;** Bu kadar birikmiş ve birikmesi içinde sınır konulmayan sermaye, halkların eğitim, sağlık, işsizlik ve diğer sosyal sorunlarını ortadan kaldırmak için adil kullanılacak mıdır? Sermayenin aşırı ve sonsuz özgür birikimine sınır getirilecek midir? Yoksa eskisi gibi sömürmeye ve birikime devam mı edilecek. Devam ederse hiçbir sosyal adaletin sağlanamayacağı açıktır. Yeni sosyal

eşitsizliklerin ve çelişkilerin kaynağı olmaya devam edecektir.

Bilindiği gibi Fransız ve Amerikan devrimlerinde sloganlar özgürlük, eşitlik ve kardeşlikti. Özgürlük pratikte sonsuz sermaye biriktirme özgürlüğü olarak ortaya çıktı. Ve bununla sınırlandırıldı. Eşitlik sadece lafta kaldı ve hiçbir zaman içi doldurulmadı. Kardeşlik ise hiç hatırlanmadı. Şimdi yeni bir çağa girerken aradan 200 yıl geçmesine rağmen eski sloganlar güncelliğini koruyor. 200 yıl içinde bunlar neden gerçekleşmedi. Liberal demokrasi gücünü ve meşruiyetini toplumun bu isteklerine dayanarak kazanmıştı. Ama hiçbir zaman bu sözlere bağlı kalmadı. Wallerstein buna lampedusa teorisi diyor. **“Hiç bir şeyi değiştirmemek için her şeyi değiştirmek”** Şimdi insan hakları için geliştirdiği söylemler bu sözleri ve teoriyi hatırlatır.

Sorunlar bunlarla da bitmiyor. Kadın özgürlük sorunu yeni gündeme giriyor. Kadına sadece genel ve oy hakkını tanımakla, kamu çalışmalarında çalıştırmakla, parlamento ve Bakanlar kuruluna kadın adaylar atamakla kadın sorunu ve cins ayrımcılığı ortadan kalkmıyor. Bir kesim sosyete kadın çevresini yaratmakla da kadın sorun çözülüyor. Önemli olan bin yıllardır bir biçim ve kültür kazanmış olan toplumsal dokunun çözülmesi ve dönüşümüdür. Yani eşit bir kültür ve yeni yaşam tarzının geliştirilmesidir. Bir meta aracı haline getirilen kadının kapitalist kültür ve geleneksel toplumsal yapıyla özgürleşemeyeceği açıktır.

Liberal demokrasi sosyal politikasında özgürlüğü, eşitliğin karşısına koymuştur. Reel sosyalizm ve eski sol politikalar ise eşitlik özgürlüğe üstün tutulmuştur. Yani liberal demokrasinin anlayışına göre eşit olursan özgür olamazsın veya eşitlik gelişirse özgürlük gelişemez. Sol dogmatizm ise tersine özgür olursan eşit olamazsın

yanlışına düşmüştür. Oysa her iki kavram birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Biri diğerinin ön koşuludur. Biri olmadan diğeri olamaz. Eşitlik ve özgürlüğü birbirinin karşısına koyma zıt kutuplanmış gibi ele almak Bu politika sınıfsal bakış açısının bir sonucudur. **“Özgürlük bireyin ve sosyal grupların, toplumun optimal dengesini ve genel çıkarlarını bozmadan insiyatifini kullanma ve hiçbir kısıtlama olmaksızın serbest eylemde bulunma hakkıdır”**. Kişinin kendi konumunu ve yaşamını toplumsal amaç ve hakların bilinci içinde ayarlayan ve harekete geçiren davranıştır. Bilinçli yaşam, eylem ve faaliyettir. Bu genel tanımın yanı sıra yine de özgürlüğün tam ve eksiksiz bir tanımını yapmak olgunun karakteri gereği zordur. Çünkü özgürlük adına çok şey yapılmış ve söylenmiştir. Kişilerin felsefelerine ve sorunlara yaklaşım yöntemine göre değişik amaç ve açılardan tanımlanabilir. Köleliğe özgürlük denildiği siyasetler çok uygulanmıştır. Özgürlük adına çok soygunlar yapılmıştır.

Eşitlik (adalet) ise toplumun emek ve değerlerinden herkesin emeğine ve ihtiyacına göre eşitsizlerin eşitliğine dayanan adil paylaşım demektir. Bir toplumda eşitlik sağlanmadan özgürlük, özgürlük sağlanmadan eşitlik sağlanamaz. Bunun pratik sonuçları hergün gözler önündedir. Çünkü ulusal devletlerde her vatandaşın özgür olduğu söylenir. Özgür düşünce belirtme, örgütlenme, seyahat etme, sosyal aktiviteleri geliştirme konularında yasalarda özgür olduğu belirtilir. Ancak bunu hangi imkanlarla nasıl yapacaktır.

Devletlerin koyduğu yasal engelleri ve baskıları bir yana bıraksak bile, bunları gerçekleştirmek için maddi ihtiyaca ve araçlara sahip olması gerekir. Kişinin bu aktivitelerde bulunması için sosyal güvenceleri, maddi imkan ve araçları yoksa bunlar lafta ve soyut olarak kalır.

Yasalarda soyut olarak herkese özgürlük tanınmıştır ancak pratikte ise sadece toplum içinde maddi araçlara ve güce sahip kimseler bu yasal haklarını kullanabilirler. Bunlarda zengin sermaye çevreleri ve siyasal nüfusu olan kesimlerdir. Toplumun alt kesimlerine yasalarda tanınan özgürlük, eşitsizlik yaratılarak pratikte ellerinden alınmıştır. İstenildiği kadar özgürlükten bahsedilsin, toplumun tüm kesimlerine adil düzeyde imkanlar sağlanmadan, adil paylaşım olmadan, özgürlük ezilen halk için laftan öteye gidemeyecektir. Üst kesimin kırmızı pasaportları, uçakları, lüks tüketim maddeleri, romantik ve sosyetik hayat tarzları çok sorun olmadan devam edebilir. Eşitsizliğin olduğu her yerde özgürlüğü sadece bir kesim kullanabilir. Ancak sonuçta o kesiminde özgür olmadığı ortaya çıkar. Çünkü onlarda her zaman alt toplumun göstereceği tepkinin korkusu ve gerilimi içinde yaşar. Vicdan huzursuzluğu ve güvensizliği üst kesimi de bağlar. Ahlaki ve psikolojik olarak huzursuz bir ortam yaratır. Onunda bireysel sermaye ve zenginliğinin bir kurbanı olduğu ortaya çıkar. **Demek ki servetin ve siyasi nüfuzun üst kesime sağladığı özgürlük, zincirlerle alt kesimin sıkıntılarına, acılarına, gerilim ve tepkilerine bağlanmış bir özgürlüktür. “Köle efendinin zinciridir,”** sözü bunun için söylenmiştir. Bundan çıkan sonuç şudur ki, gerçek, toplumsal, bireysel ve insani özgürlüğün yolu eşitlik ve adaletten geçer.

Aynı şey tersi içinde geçerlidir. Özgürlük sağlanmadan eşitlik sağlanamaz. Toplumsal pratiğin tarihi göstermiştir ki insanlar eşit olabilirler ancak özgür olamazlar. Sovyetler toplumsal eşitliğe önem verdi. Ancak özgürlük yoktu. Köleci toplumun sitelerinde birçok topluluk eşit yaşıyordu. Ama özgürlük yoktu. Yoksulluk ve kısıtlı maddi imkanlar üzerinde bir eşitlik sağlanabilir. Ancak bu o toplumun özgür olduğu

anlamına gelmez. Kamboçya da Pol-pot yönetimi şehir toplumunu kırsal alana zorla sürerek ve köylüleştirerek eşitliği sağlamaya çalıştı. Tarihin en ucube toplumsal model tarzlarından biri olarak ve tüm toplumun nefretini kazanarak kısa sürede tarihe gömüldü. Fanatik sosyalizm özgürlüğü, eşitliğe kurban ederken, liberal sistem eşitsizlik yaratarak özgürlüğü sınırlandırmakta ve güdükleştirmektedir. Uygulanan sağ ve sol politikaların kurtulamadıkları ve çözemedikleri esas çelişki budur.

Ulusal devletlerin mutlak egemenlik siyasetiyle, katı ve geçilmez ulusal sınırlar çizerek toplumsal özgürlüğü dumura uğrattığı doğrudur. Gümrük duvarları, pasaport sistemleri aşılmaz engeller gibidir. Ortadoğu devletlerinde ulus adına devleti koruma tedbirleri daha güçlüdür. Tüm sınır boylarında mayınlı tarlalar ekilmiş-dikenli teller çevrilmiştir. Aralarına sınır çizilen bir köyün yakın akrabalarının ziyaretleri bile yasaklanmıştır. Bu, “devletin bekası ve ulusun güvenliği” adına yapılmıştır. Uzun yıllar ulusal topraklar adeta açık toplama kamplarına dönüştürülmüşlerdir. Bu politika kadar toplumları birbirlerinden koparan, yabancılaştıran, özgürlüklerini boğan ve düşman haline getiren hiçbir uygulama düşünülemez. Kapitalizm öncesi çağlarda bu kadar katı ve geçilmez ulusal sınırlar yoktu. Devletlere veya imparatorluklara bağlı uyruklar vardı. Ancak yine de sınırlar belirsizdi. Dolaşım hakkı bugün olandan daha fazla ve sorunsuzdu. Yakın komşu devletlerin halkları ve toplulukları arasında toplumsal alış-veriş ve ilişkiler kurma özgürlüğü vardı. Ulusal devletlere dayanan kapitalist sistem bu ilişkiyi de kökten değiştirdi. Dar ulusal sınırları yaratarak, etrafına nöbetçi kulelerini, gümrük duvarlarını kurarak toplumun ve bireylerin hareket özgürlüğünü olabildiğinde sınırlandırdı. Bir çok ülkede sıfır noktaya getirildi. Bunun aşırı uygulaması

Sovyet tipi, otokratik, tek partili sistemlerde görüldü. Churchill'in Sovyet bloğu devletlerine demir perde adını takmasının nedeni budur. Bu sıfat da doğrudur.

Şimdi küresel sermaye bu ulusal çitleri dağıtmaya çalışırken sorunu nasıl çözeceği merak konusudur. AB modelin de denenen, dolaşım özgürlüğü önündeki ulusal devlet engellerini kaldıran uygulamalar yararlıdır. Ancak bunun da tek başına çözüm getireceği meçhuldür. Hergün gemilerle dolu akın akın mülteci AB' ye akmaktadır. Yasa dışı göç ve mülteciliği sınırlandırmak Avrupa ülkelerinin başlıca sorunudur. Bu göç dalgasına karşı sınırlayıcı önlemler ve yasal düzenlemeler hükümetlerin gündeminden düşmemiştir. Ancak sınırlayıcı bazı önlemlerle bu soruna kapsamlı ve kalıcı çözümler getirmesi beklenemez. Sadece Avrupa'nın dar sınırları içerisinde serbest dolaşım hakkını tanımakla da sorun çözülemez. Sorun genel ve küreseldir. Küresel çapta özgürlüğü esas alan, tüm dünyada sınırsız ve engelsiz dolaşım hakkını düzenleyen yeni ekonomik ve sosyal politikaları devreye sokmadan sorunla baş etmek güçtür. Böyle devam etmesi halinde, sistemin altını oyan en önemli istikrar bozucu sorun olarak kalmaya devam edecektir. Eğer küresel demokrasi ve bunun liberal siyaseti sözlerine ve politikalarına bağlı kalmak istiyorsa, dünya çapında ayırım gözetilmeksizin tüm halklara ve bireylere serbest dolaşım ve yerleşim hakkını tanıyarak, siyasal, ekonomik ve sosyal adaleti sağlayarak sözlerinin gereğini yerine getirmek zorundadır. Mültecilik ve göç sorunu, kaynağına inilmeden çözülemez. Kendi ülke topraklarından kaçan milyonlarca insan Avrupa ve Amerika topraklarına yerleşerek sorunlarını çözemez. Yeni sosyal sorunların kaynağı durumuna gelir. Ancak her ülkede eşit, özgür ve demokratik bir sistem gelişirse sorun esas çözüme kavuşmuş olur. O zaman geriye

sadece insanların seyahat özgürlüğü, toplumlar arası tercihe dayanan özgür ilişki entegrasyonu hakkı kalır ki; bu da sorun üretmek yerine zenginlik, çeşitlilik ve insanlığın toplumsal kaynaşma duygusunu yaratır. Batı ile doğu, kuzey ile güney arasında yaşanan eşitsizliği ve dengesizliği kaldırmak bu sorunun çözümünde temel unsurdur. O zaman batı ülkelerinin doğuya karşı izledikleri tüm ekonomik, siyasal politikalarının köklü değişmesi gerekir. Çünkü sonuçta bu göç ve mültecilik dalgasının esas nedeni batı kapitalizminin doğuya karşı izlediği siyasettir. Kapitalist üretim ve ilişkilerin yarattığı eşitsizlik ve dengesizliğin bir sonucudur. Batı toplumlarına zenginlik akarken, güneye düşen yoksulluk ve diktatörlük olmuştur. Batının kendisi şimdi bunun ceremesini çekmektedir.

Dolaşım özgürlüğü, göç ve mültecilik sorunu bu bağlamda ele alınmalıdır. Emperyalizm ve sömürgecilik çağı boyunca, yarı bağımlı sömürge toplumlarında ulus devletler desteklenerek yoksulluk, eşitsizlik ve diktatörlük üretildi. Toplumlara özgür ve demokratik yaşama hakkı bırakılmadı. Çaresiz ve tükenen toplumsal kesimler, kendi ülke ve toplumlarında bir şey bulamayınca Avrupa'ya akan ve biriken zenginlikten, liberal demokrasiden çare bulmak için Avrupa kapılarına dayandılar. Bunun ne kadar çare olduğu sonuçlarıyla görülmektedir. Sorunun esas kaynağı böyle ortaya çıktı. O zaman sorunun çözümü de bu koşulları ortadan kaldırmak için kaynağına inilerek kurutulur. Sermayenin ve hiyerarşik egemen sistemin kendi çıkarlarından önemli oranda feragat ederek, toplumlar lehine böyle köklü bir politika izleyebileceği zor görünüyor. Tek seçenek halkların demokratik mücadeleleriyle kendi toplumsal sorunlarının bilincine vararak çözüm üretme kabiliyetini göstermeleridir.

Özgürlük için vurgulanması gereken önemli bir nokta ise askeri güç sorunudur. Koma Komalen Kürdistan önderliğinin deyimiyle bugün “ **askeri güç kullanma, yani savaş politikanın bir devamı değil, politika askeri güç ve savaş tarafından belirlenir.**” Alman savaş teorisyeni Clausewitz bunun tersini söylemişti. Her politika yorganına göre ayağını uzatır. **Politik stratejileri belirleyen, askeri güç, ekonomik ve insan kaynaklarıdır.** Tabi bunun içine örgütlenme ve insan duyguları da girer. Ancak askeri güç bütün bu kaynakların başında gelir. Ne kadar korkutucu ve caydırıcı askeri gücün varsa o kadar politik nüfuzun var demektir. ABD’nin hegamonik bir güç olarak dünya çapında ki politik hakimiyeti; güçlü teknolojiyle donatılmış askeri gücünden ve ekonomik kaynaklarından ileri gelir. Hiç bir güç,ABD askeri gücü kadar dünya çapında operasyonel faaliyetler yürütecek kapasite ve yetenekte değildir. Bir zamanların Roma lejyonlarına benzemektedir. Esas NATO’yu örgütleyen ve harekete geçiren ABD’nin askeri gücüdür. Bosna Hersek’te AB Miloseviç direnişine karşı çaresiz kalınca ABD’yi imdada çağırmıştı. AB’nin uluslar arası kriz bölgelerinde eli, kolu bağlıdır. AB, bütün itirazlarına rağmen ABD politikalarının peşinde bu kadar çaresiz sürüklenmesinin nedeni budur. Irak ve Ortadoğu politikalarında içine düştüğü bu çelişki ve güçsüzlük net ortaya çıkmıştır. Şimdi AB, ortak güvenlik ordusunu kurarak bu çelişkiden ve bağımlılıktan kurtulmak istiyor. ABD’nin Irak, Afganistan operasyonları bu yeteneklerini göstermiştir. ABD dünya coğrafyasının dört bucağına kurduğu askeri üs ve vurucu destek güçlerle dünya çapındaki politikasını icra etmekte ve herkese boyun eğdirmektedir. Nükleer silahların caydırıcı tekeli elinde tutmak için olağanüstü çaba göstermektedir.

BÖLÜM II

21. YÜZYILDA

SİYASET

“Elbette güç kaynağını halkın dışında, asaletten, tiran zorbalığından, Oligarşik azınlığından alan yönetim yerine, sınırlıda olsa halkı hesaba katan meşru otoriteyi halkın onayına dayandıran demokratik sistem önemli bir adım ve demokrasi savaşımında küçümsenmeyecek bir ilerlemeyi ifade eder.”

21.YÜZYILDA SİYASET

a) LİBERAL DEMOKRASİNİN KRİZİ

Liberal Demokrasi; Anayasal parlamenter sistemi esas alan, periyodik aralıklarla ve seçim yöntemiyle iktidara gelen hükümetlerden oluşan, erkini (yetkilerini) halktan aldığını iddia eden siyasal sistemdir.

Bu sistem Fransız ve Amerikan devrimleriyle meşru kimliğini kazanmış, faşist ve otokratik devlet yapılarıyla girdiği savaşta zafer kazanmış, ikinci dünya savaşından sonra derinleşerek yayılmıştır. 1990'larda, rakip gördüğü Sovyet sosyalizminin çözülüşünden sonra kendi sistemini "tarihin sonu ve son insan" olarak ilan etmiştir.Bu ilan Hz. Muhammed'in kendisini son peygamber olarak ilan etmesine benzemektedir.-Ki öngörüsü doğru çıkmış ve Muhammed'den sonra yeni bir peygamber gelmemiştir-

Kuşkusuz içine girdiğimiz dönem "tarihin sonu ve son insan" çağı değildir. Ancak Wallerstein'in verdiği yanıtla, bildiğimiz sınıflı uygarlığın son biçimi olan liberal demokrasinin sonu olabilir.Çünkü Liberal Demokrasinin içine girdiği kriz bunu göstermektedir.'Bunalım dönüşümün özel bir hali olarak ortaya çıkmaktadır.'" (Capra)

Krize rağmen Liberal Demokratik sistemin kendisini son sistem ilan etmesinin anlaşılır nedenleri vardır. Daha önceki bölümlerde vurgulamaya çalıştığımız gibi sınıflı devlet sisteminde bir çok iktidar biçimleri denendi.Yaşlıların yönetimine dayanan genotokrasi,tanrı kralların buyruklarıyla yönetilen site devletleri,Atina'da parlayıp sönen köleci demokrasi,tek tanrılı dine dayanan monarşik imparatorluklar, asalet ve soya dayanan oligarşik yapılar,askeri güçle iktidarı elle geçiren

tiranlar,en son fasişt ve otokratik devlet yapıları ve bunların temsil ettikleri yönetim biçimleri denenmiş ve geçmişte kalmıştır.

Bunlar içinde son iki yüzyıldır gücünü ve yaşama yeteneğini gösterebilen, ayakta kalmayı başaran liberal demokratik sistem olmuştur. Bunun tek nedeni,kusurlu ve gdmlde olsa azçok demokratik işleyişi esas almayı başardığı içindir.Liberal demokrasi diğerk sistemlerden farklı olarak-hakim gücünü nüfuz ve ayarlamalarına göre yapılsa da-periyodik aralıklarla halkı seçimlere katarak,halk adına vekiller seçilerek, izlediği politikaları bunlara onaylatarak meşru görünmeyi başarmasıdır.

Kuşkusuz bu sistemin oluşmasında halkın ve emekçilerin katkısı ve payı büyük olmuştur. Sistem durup dururken demokratikleşmemiştir. Genel ve eşit oy hakkı için devlet dışı ezilen kesimlerin yoğun mücadeleleri olmuştur. Ezilenlerin ve emekçilerin genel oy hakkı için verdiği mücadeleler belirler. İlk dönemlerde kadınlar oy hakkından mahrum bırakılmıştır.Uzun bir dönem zencilere oy hakkı tanınmamıştır. İngiltere’de Avam kamarası, aristokrat Lord’lar kamarasına karşı şiddetli bir mücadele yürüterek eşit statüye kavuşmuştur. Emekçileri temsil eden siyasal partilere parlamentoya girme hakkı uzun sure tanınmamıştır. Günümüzde de dünyanın bir çok bölgesinde, özellikle de Ortadoğı’da liberal demokrasinin kriterleri bile uygulanmamaktadır. Suudi Arabistan, Mısır, Sriye, İran buna örnektir. Ancak başta Avrupa ve Amerika olmak üzere dünyanın kapitalist merkezlerinde sistem kurumlaşmasını derinliğine sağlamış aldığı son biçimleriyle Ortadoğı’ya ve diğerk kıtalara ihraç edilmek istenmektedir. 1950’ler den sonra liberal parlamenter sistem dünyanın önemli

merkezlerinde ve geniş bir coğrafyada hakim sistem haline gelerek her ülkede aynı biçim ve yoğunlukta kurumlaşmamış olsa da, dünya çapında genel hakim düzenin liberal demokratik sistem olduğu, dünyayı yönlendiren hakim siyasi güç olduğu ve bu gün doruğuna vardığını belirtmek gerekir.

Elbette güç kaynağını halkın dışında, asaletten, tiran zorbalığından, Oligarşik azınlığından alan yönetim yerine, sınırlıda olsa halkı hesaba katan meşru otoriteyi halkın onayına dayandıran demokratik sistem önemli bir adım ve demokrasi savaşımında küçümsemeyecek bir ilerlemeyi ifade eder. Siyasetten dışlanan halkın ve toplumun kendi gerçekliğinin farkına varması, iktidar ve devlet olgusunu tanınması, demokrasinin erdemine akıl erdirmesi bakımından, demokrasi bir okul olmuş,büyük bir hizmet görmüştür. Keyfi ve sınırsız devletin sınırlandırılması, halkın demokratik değerlerine duyarlı hale getirilmesi, insan haklarına, temel hak ve özgürlüklere saygı göstermesi, bugünün demokratik kriterlerine ulaşılması insanlık için önemli bir kazanımdır.

Baştan günümüze kadar liberal demokrasiden çok şey beklenmiştir “Ulusal kalkınma ve refah” devlet siyaseti ile büyük umutlar yaratılmıştır.En az komünist ütopya kadar umut dolu iyimserlik havası geliştirilmiştir. Parlamenter demokrasinin sihirli bir değnek gibi tüm toplumsal sorunları çözen, halkın kendi özgür seçeneklerini hayata geçirmede biricik yöntem olarak algılanmıştır. Ancak geline aşamada bu sisteminde çözümsüz kaldığı, taşıdığı çelişkilerinden kurtulamadığı, bizzat yapısal sorunlarından dolayı yaşanan sorunların kaynağı durumuna geldiği ileri gelen birçok sosyal bilimcinin tespit ettiği gerçektir. Sistem tarihin sonunu ilan ederken kendi tarihsel sisteminin sonunu ilan

etmekte haklıdır. Şunu çok iyi bilmektedir ki, kendisinden sonra benzer yeni bir sistem gelmeyecektir. Bu açıdan Wallerstein'in deyişiyile “geride bıraktığımız dönem umutların, kuşkusuz çoğu kez sahte umutların, ama yine de umutların çağı idi. Önümüzdeki dönem ise sorunları ve güvenden çok umutsuzluktan doğan mücadelelerin çağı olacaktır. Sonucun daima belirsiz olduğu bir araf çağı olacaktır”.

Liberal demokratik siyasetin kriz belirtilerinin özelliklerini şöyle özetlemek mümkündür.

1-Bugün liberal demokratik siyaset halkın gözünden düşmüştür. Devlet odaklı siyasal partiler halk nezdinde güven kaybına uğramışlardır. Genellikle muhafazakar ve sosyal demokrat kimliklerde sahneye çıkan parti ve siyasal liderlerin yıllardır tekrarlanan vaatleri halka inandırıcı gelmemektedir.

2-Devletin izlediği siyasetle sorunların çözülemeyeceği anlaşılmıştır. Devletlerin, halkın demokratik ve özgürlük taleplerine karşı tutum ve uygulamaları halk nezdinde tepkiyle karşılanmaktadır. Devlete duyulan güven ve inanç, yerini güvensizliğe ve kuşkuculuğa bırakmıştır. Devletin toplumun sırtında yaşayan bir fazlalık, yük ve engel olduğu daha iyi anlaşılmış ve açığa çıkmıştır. Dolayısıyla halkın siyasal arayışları devletin dışına kaymıştır.

3-Sivil toplum örgütlerine, demokratik kurumlara halkın ilgisi artmış bu alan oldukça genişlemiştir. Devletin dayattığı zorunluluk ve baskı olmadıkça geniş halk kesimleri kendi sorunlarını demokratik kurumlarıyla çözmek istemekte ve toplumsal sorunların çözümü sivil toplum örgütlerine kaymaktadır.

4-Seçimlere ilgi azalmıştır. Belli aralıklarla tekrarlanan seçimlere halkın katılımı dūřuktur. Avrupa ve Amerika gibi kapitalist merkezlerde birçok seçimde katılım oranı %50 yi aşmamıştır. Bu durum halkın demokrasiden kaçtığı için değil mevcut parlamenter sisteme karşı duyduğu gūvensizlik ve inançsızlığın bir sonucudur.

5-Halk adına seçilen milletvekillerine halkın gūveni kalmamıřtır. ūnkū mevcut temsili seçimin halkı temsil etmedięi devletin ve dar çıkar çevrelerinin hizmetine girdięi pratikte defalarca kanıtlanmıřtır.

6-Yūrūtūlen siyasetin devletin ve sermayenin kirli iřlerini eviren bir araç olduęu, oy avcılıęı ile demagojik amaçlarla kullanıldıęı açıęa çıkmıř ve teřhir edilmiřtir. Halk kendi oyunun bu amaçlar için istismar edildięinin bilincine varmıřtır.

7-Devletlerin empoze etmeye çalıřtıkları milliyetçilik, din, refah devleti gibi katı inançların yerini demokratik bilinç, toplumsal dayanıřma, temel hak ve özgūrlūklere saygı kriterleri almaktadır.

8-Toplum bilinci yeni bir siyaset için yeterli birikime ve olgunluğu erişmiştir.

b) YENİ ARAYIŞLAR

Daha da sayacağımız bu özellikler liberal parlamenter sistemin bunalımını açığa vurmakta derin bir durgunluk ve çıkmazla karşı karşıya geldiğini göstermektedir. Buna karşıt hem sistemin kendi içinde, hem de dışında, alternatif arayış ve çözümler, siyasetin güncel konuları olarak tartışılmaktadır. Reel sosyalizmin bir seçenek ve rakip olarak gözden düşmesi ve devreden çıkmasıyla sol kesimde arayışlar yeni bir sürece girmiştir. Post modernizm çıkışından, yeni anarşist akımlara, Wallerstein ve Bookchin gibi sosyal bilimcilerin toplumsal kuramlarına kadar geniş bir yelpazede bu tartışmalar devam etmektedir. Yeni tartışma ve arayışların yanı sıra toplumsal bir sinizm de mevcuttur. Sinizm; **“iyi toplumsal değerlerin oluşacağına dair duyulan inançsızlıktır. Zayıflığın güç karşısındaki psikolojik savunmasıdır. Buna nihilizm de denilir. Post modernizm liberal demokrasinin açmazlarına karşı geliştirilen sinizm dir. İnkarcılık ve geleceğe duyulan inançsızlığın ve kafa karışıklığının yarattığı düş kırıklığıdır”**. Dolayısıyla geçiş döneminin ara tepkisi ve geçici bunalımıdır. Yeni anarşist akımının devlet ve hiyerarşiye yönelttiği bir çok haklı eleştirisine rağmen tutarlı bir seçeneği ve geleceği ön görmediği için bu anlayıştan da fazla bir şey beklememek gerekir.

Sistemin kendi içindeki arayışlarına gelince; milliyetçilik (ulus devletçi ideoloji) ne kadar direnmeye çalışsa da çağ olarak aşılma zorundadır. Ancak gösterdiği direnç ve yarattığı kültürel gelenek birçok sorun üretmeye devam edecektir. Radikal islamın direnişi umutsuz bir çağın son çırpınışıdır. Çarsist hareketin makina kırıcılığına benzemektedir. Bunlar denenmiş ve geride kalmış olgulardır. Sistemin Ortadoğu’da denemek

istediği “**ılımlı siyasal islam modeli**” Türkiye’nin siyasal ve sosyal yapısı referans alınarak tartışılmaktadır. Erdoğan hükümeti ile bu denenmek istenmektedir. ılımlı siyasal islamcılık Ortadoğu’nun katı direnen geleneksel islami yapısını yumuşatmak ve küresel sisteme entegrasyonunu kolaylaştırmak için öngörülmüştür. Ortadoğu’nun katı islam geleneği batının laik değerlerine karşı şiddetli bir reaksiyon içindedir. Kemalizm laik batı modelini 1920’lerde denedi. Ancak aradan 80 yıl geçmesine rağmen islami renkli iktidarlardan ve islamın kültürel geleneğinden kurtulamadı. Askeri darbelerle üstten defalarca bastırılmasına karşın her seferinde yeniden dirilerek laik kemalist devletin karşısına dikildi.  stten dayatılan batı- doğu karışımı böyle bir sentezin fazla tutacağı beklenmemelidir. 80 yıllık Türkiye deneyimi bunun kanıtıdır. Türkiye’nin bu politikayla geldiği aşama sorunlarını daha fazla ağırlaştırmakta ve derinleştirmekten öteye hizmet etmemiştir. Türkiye toplumunun kimlik bunalımı sorunlarının kangrene dönüşmesi bu politik dayatmalarının ve suni model ikame etmenin sonucudur.

Sistemin kendi içinde geliştirmeye çalıştığı yeni yapılanmanın nasıl bir sonuca varacağı kestirilemez. ABD’nin ortaya attığı yeni dünya düzeninin görünürde elle tutulur somut bir biçimi yoktur. Dile getirdiği demokrasi, insan hakları ve özgürlük gibi her alana çekilebilecek, istismarlara açık söylemler vardır. Daha çok pragmatik bir yaklaşımla kontrolünü kaybetmemeye, gedikleri kapatmaya çalışmaktadır. Kiriz bölgelerine askeri operasyonlar düzenlemektedir. Bu politikanın belirsiz ve karanlık geleceği ürkütücüdür. Her olasılığı içinde barındıran bir yaklaşımdır. Sonucun nereye varacağını kestirmek güçtür.

Denenmek istenen AB modeli kendi mantığında olumlu gelişmeler ifade etse de demokratik kriterlerine rağmen çelişkilerini çözmeyi başaramamaktadır. Bu modelin temelini oluşturan ulus devletlerin siyasi gelenekleri sürecin ilerlemesini engellemekte ve ağırlaştırmaktadır. Avrupa anayasasının referanduma sunulmasında bu açığa çıkmıştır. Fransa ve Hollanda tarafından Avrupa anayasası red edildi. Almanya ve Fransa gibi güçlü devletlerin hakimiyetleri, sermaye ve bürokratik siyasal çevrelerin güçlü nüfuzları etkilidir. Demokratik kriterleri güvencesizdir. Devletlerin ve dar çevrelerin dar çıkarlarına göre yoruma açıktır. Tutarsızlık ve iki yüzlülük Avrupa politikasının bir handikapıdır. Kürt sorununda bu politika açıktır. Amaç ve çıkarlarına göre en hayati demokratik sorunlar görmezden gelinmekte ve göz yumulmaktadır. Bu kadar ürkek, hassas ve kılı kırk yarararak çıkarlarını güncel politikaya uyarlayan AB modelinin umut verici bir demokratik seçenek olması kuşkuludur. AB modeli taşıdığı bu yapısal sorunlarını aşabilirse bir seçenek haline gelebilir. Yeniçağın demokratik uygarlığı olarak halklara bir umut olarak doğabilir. Ancak böyle olmasını beklemek fazla iyimser olmasını beklemektir. Her şeye rağmen Avrupa'nın demokratik kriterleri halkların yeni demokratik döneminde önemli katkılar sağlayacaktır.

Geriye toplumsal sorunları çözmek ve halklara yeni bir seçenek sunmak iddiasında olan **Demokratik Ekolojik Toplum Modeli** kalıyor. Bu seçenek 1950'lerden sonra tartışılmaya başlandı. 1968 öğrenci eylemleri ile güncelleşti. Bunun nedeni ise 1960'lara gelindiğinde Sovyet Reel Sosyalizminin uygulamaları sonuçlarını göstermişti. Sovyet blokunun sosyalizm adına geliştirdiği sistemin sosyalizm olmadığı, otokratik, despotik devlet kurumlaşması olduğu, batı kapitalizminin

halka tanıdığı demokrasi ve özgürlük kadar bir demokratik gelişmeyi bile sağlayamadığı açığa çıkmıştı. Liberal demokrasiyi bu kadar eleştiren ve kötülüklerini her gün teşhir eden, ama kendisinin de yaptığının ondan daha kötü ve geri bir düzen olduğunu kabul etmeyen, ve kendi kendini kandıran, 17 Ekim devriminin mirasının bu duruma düşmesi büyük hayal kırıklığına yol açmıştı. Büyük umutlar ve iyimserlik yaratan, dalga dalga kıtalara yayılan ve umut dolu sosyalist ütopyanın başına gelenler kabul edilecek cinsten değildi. Oysa “emperyalist kapitalizmin kağıttan bir kaplan olduğu söyleniyor. Uzak olmayan sosyalizmin geleceği vaad ediliyordu. Çağ proleter devrimler ve ulusal bağımsızlık çağı idi”. Bu şiarları doğrularcasına peş peşe devrimler ve ulusal savaşlar patlak veriyordu. Çin devrimi, Vietnam, Küba, Angola, Mozambik gibi ülkelerde 10-20 yıl içinde gerçekleşen devrimlerdi. Dünyanın altıda biri sosyalist oluvermişti. Kremlin 1980’lerde sosyalizmden komünizme geçiş için bir anayasa taslağını hazırlıyordu. Ancak daha 1960’larda gerçeğin böyle olmadığı açığa çıkmıştı. 1968’de Moskova’da toplanan Komünist partiler konferansında Mao’nun Sovyetlere yaptığı eleştiri, Sovyetleri revizyonist ve sosyal emperyalist ilan etmesi, bu tepkinin bir ifadesi idi. Demir perde ile etrafı örülen sovyet bloğunun liberal kapitalist sistemden bir çok bakımdan daha geri ve boğucu olduğu bilinmekte idi. Aydınlar ve öğrenci gençlik içinde yoğun tepkilere neden olmuştu.

Sovyet resmi siyaseti bu çıkışları emperyalizmin bir oyunu ve Sovyetlere karşı bir karalama kampanyası diyerek suçladı. Reel sosyalizmin resmi hakimiyeti ve nüfuz gücü bu yeni sol arayışları töhmet altında bıraktı. Sovyetlerin dünya çapındaki ideolojik ve siyasi gücü, ABD ile soğuk savaş rekabeti yeni sol arayışların güdük

kalmasında önemli bir etken oldu. Sistem kendi dışında yeni alternatiflere şans tanımak istemiyordu. Ne de olsa Büyük Ekim Devriminin mirasçıları kendileri idi ve sosyalizm kendilerinden sorulurdu. Ancak süreç geliştikçe Sovyet sisteminin batı kapitalist sisteminin objektif tamamlayıcı bir parçası olduğu da anlaşılmıştı. Yarattığı soğuk savaş dengesi ile kapitalizmin çelişkilerini nötralize etme de önemli rol oynadığı artık bilinmektedir. Dünyada sistem çelişkilerini, üzerine şal örterek donduran hiç bir güç Sovyetler kadar sisteme hizmet etmemiştir. Sovyetlerin çözülüşünden sonra, dünyanın içine sürüklendiği kaos, ABD'nin bu kadar zorlanması ve kiriz bölgelerine bu kadar müdahale etmek zorunda kalması, bu tespitin ne kadar doğru olduğunu gösterir.

1990'larda sistem çözülünce takke düştü kel göründü. Böylece, Sovyet reel sosyalizminin yeni arayışlar için yarattığı barajlar ortadan kalktı. Avrupa ve Amerika'daki bazı aydınlar ve sosyal bilimciler sistem karşıtı arayışlarını sürdürdüler. PKK gibi devrimci örgütlerden bazıları Sovyet sistem biçiminin sosyalizm olmadığı, halka ve dışa karşı büyük devletin şoven politikası olduğu daha 1980'lerde eleştirilerle dile getirilmişti. Ancak esas yeni paradigma arayışı 1990'lardan sonra hızlandı. Reel Sosyalizmden umudunu kesen sol kesim, ciddi olarak yeni seçenekler aramaya, reel sosyalizmin sonuçlarından dersler çıkarmaya başladı. Çözülüştün yaratmış olduğu umutsuzluk dalgası liberal demokrasinin kendisini yeni bir umut ve tek seçenek biçiminde sunmaya başladı. Bu akıntıya çok sayıda insan kapıldı. **'Denize düşen yılana sarılır'** misali liberal kapitalizmin geliştirdiği propagandanın etkisine kapıldılar.

Kürt halk önderliğinin 1980-1990’larda Sovyet sistemine karşı geliştirdiği eleştiriler ve değerlendirmeler bilinmektedir. Ancak bunların yeni bir arayışa, derli-toplu tutarlı bir toplumsal kuramcılığa dönüşmesi İmralı süreci ile oldu. Boockhin, Wallerstein, Negri gibi sosyal bilimcilerin ifade etmeye çalıştıkları sistem analizlerini ve yeni bir topluma ilişkin demokratik düşünce modellerini kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tutarak yeni bir paradigmaya kavuşturdu. Dolayısıyla savunmalar bu yeni paradigmanın ve toplumsal modelin ideolojik, felsefi, siyasal ve etik düşüncelerini ortaya koyar. Çok kapsamlı ve zengin toplum teorisidir. Ulus devletler çağını başlatan aydınlanma düşünürlerinin rolüne benzer bir role sahip değerlendirmelerdir. Daha şimdiden geniş bir çevreyi etkileme gücüne sahiptir. Ancak bize düşen bunları siyasete dökmek, pratik dilini bulmak ve uygulama gücüne kavuşturmaktır.

BÖLÜM III

KÜRTLER VE SİYASET

“Her gün içten ve dıştan gelen etkilemeler Kürt olgusundaki çözölmeyi hızlandıracaktır. Çözömlün ne yönde ve nasıl olacağını pratiğe müdahale eden güçlerin niteliğı ve temposu belirleyecektir.”

KÜRTLER VE SİYASET

Ortadoğu'nun tarihsel denkleminde Kürtlere ait bir siyaset var mıdır? Bu soruya sağlıklı bir cevap vermek zordur. Kürtlerin hangi siyasetinden bahsedilir ve ne yapmışlardır? Perslerin, Asurların, Türklerin ve Arapların ne yaptıkları bellidir. Az çok uygarlık ve tarih içindeki rolleri bilinmektedir. Egemenler siyasal tarihlerini yazmışlardır. Ya Kürtlerin siyasal tarihleri nedir?

Kürt toplumunun en belirgin özelliği Ortadoğu'nun tarihsel uygarlığı içinde yaşanan uzun ömürlü bir devlet sistemine ulaşmamasıdır. Kürtlerin bir devlete ulaşamayacakları öylesine işlenmiştir ki peygamberlerin hadislerine bile bağlanmıştır. Kürtler için devlet kurmamak adeta tanrının bir buyruğu olarak görülmüştür, günah ve suç olarak sayılmıştır. Devlet konusunda Kürtler için izlenen bu siyasal çizgi uzun bir tarihsel süreç boyunca değişmeden günümüze kadar gelmiştir. Tarihin günümüze kadar taşıdığı bu sorun halende güncelliğini korumakta şiddetli tartışmalara ve gerginliklere konu olmaktadır. Ortadoğu'nun günümüzdeki en can alıcı sorunu Kürtlerin bir devlet kurup kuramayacakları tartışmasıdır. Ortadoğu'da bir Kürt devletini kurmak adeta mahşere yol açmak demektir. Güneyde gelişme imkanı bulan Kürt federe devleti etrafında kopartılan tartışma ve gerginlikler bölgesel çapta savaşımlara gebe bir sorun haline gelmiştir. Bölgenin siyasi kaderinde tayin edici kilit bir rol atfedilmekte her şey onunla başlar onunla biter gibi ölüm kalım meselesi haline getirilmektedir. Özellikle Türkiye'in başını çektiği bölgesel devletlerin izledikleri bu politikalar çarpıcı ve düşündürücüdür.

İlk bakışta sorun güncel bir konu gibi görünse de arka planında uzun bir tarihsel döneminin

hesaplaşmasının yattığını görmek zor değildir. Kürtler için bir devlet gerekli mi, değil mi konusu ayrı bir sorundur. Önemli olan ve üzerinde durmamız gereken Kürt devletine karşı neden bu kadar şiddetli tepki bir Kürt devleti neden bu kadar ürkütücü ve sarsıcıdır? Sınıflı uygarlık tarihiyle bağlantısı nedir? Kürtlerin kendi tarihleriyle bağlantısı nedir? Komşu devletlerle ilişki ve çelişkisi nedir? En önemlisi de Kürtler ne yapmalı nasıl bir siyaset izlemelidirler? Kendi tarihlerinden hangi yaratıcı dersleri ve sonuçları çıkarmalıdır. Bu sorulara ve esas olarak “**kürt sorunu**” gerçekçi cevaplar verebilmek ve çözüm yoluna koyabilmek için Kürtlerin Ortadoğu uygarlığı içinde rollerini iyi bilmek açığa çıkarmak ve anlamak gerekir. Tarih bilinci herkesten çok Kürtler için gereklidir.

Kürtlerin Neolitik toplumun yaratıcı halkı olduğu söylenir ve bilinir. Ancak Sümer uygarlığından günümüze kadar uzanan bir tarihsel çizgide Kürtlerin durumu, nasıl yaşadıkları, uygarlıkla ne alıp ne verdikleri konuları fazla aydınlanmamıştır. Gerçek tarihleri yazılmamış ve anlatılmamıştır. Egemen tarih Kürtler hakkında suskundur. Sadece son haliyle bilindikleri kadarıyla yaşayan bir toplum olarak var oldukları, devletsiz kaldıkları ve sorun haline geldikleridir. Kürtler Ortadoğu’da bir sorundur. Ama neden sorun oldukları da kimse doğru dürüst bilmemekte ve anlatmamaktadır. Sadece soruna adı bile konulmadan savaş gerekçesi yapılmaktadır. Bu sorunun ne kadar ağır ciddi ve tarihsel boyutlarda olduğunu gösterir. Onun için hiç bir yüzeysel ve sıradan yaklaşım Kürt sorununu anlamaya ve çözmeye yetmez. Sorun konusunda birçok siyasetçinin elini taşın altına sokmaması sorunun ne kadar önemli ve tehlikeli olduğunu gösterir. Ateş topu gibi kucağına alan yanar. Sorun konusunda da suskunluğun nedeni de budur.

Şimdi Şu soruyu sormak gerekir. Kürtlerin bu kadar tehlikeli bir sorun haline gelmeleri bir devlet kuramadıkları için midir? Süreklilik arzeden bir devletleri olsaydı bu gün sorun olmaktan çıkarlar mıydı? Çok iyi biliyoruz ki, Kürtlerin devlet kurmamaları sorun olmalarına yol açmadı. Sınıflı uygarlığın yarattığı devletlerin kurbanları oldular. Yani sorun devlet kurmamaktan kaynaklanmıyor, bizzat kurulan devletlerden kaynaklanıyor. Kürtler devlet kurmadıkları için suç i lememi lerdir. Devlet sahipleri kendilerine karşı suç i lediler. Kürtler gibi diğer komşu toplumlarında devletleri olmasaydı bu gün bu sorun ya anmazdı. Neolitik toplumun yaratıcı halkı olarak Kürtlerin devlet kurmamaları kendileri için tarihsel bir Şans, kaderin iyi bir tecellisidir. Belki de çok bilmeden ve kendi iradeleri dışında devletsiz kalmakla en temiz toplum ve halk olarak kalmayı ba armı lardır. Kimseye karşı devleti kullanarak haksızlık yapmamış, devlet suçunu i lememi lerdir. Ezilen bir toplum olarak masum ve temiz bir geçmişe sahiptirler. Egemen devletlerce ezilmi lerdir. Başkalarının emelleri için kullanılmışlardır. Ancak kendi adlarına büyük kötülüklerin ve su ların sahipleri olmamı lardır. Böylesi bir tarihsel geçmiş “dünyanın dört bucağında at ko turarak cihan imparatorluğu sıfatıyla jenosit ve talan siyasetini izleyen ve bununla da utanmadan övünen bir tarihsel geçmişten daha temiz ve güzel değil midir” .Dolayısıyla devletsiz toplumların sorunları yoktur. Devletçi toplumların yarattığı sorunlar vardır. Kürtler sorun kaynağını teşkil etmiyor. Devletlere sahip egemen toplumların; kürtlerin karşısına çıkardığı ölüm kalım sorunu vardır. Bu gerçekleri böyle tespit etmeden ve hakkını vermeden sorun ne doğru ortaya konulur. Ne de tanımlanır.

Ortadoğu'nun siyasal tarihinde Kürtler uzun ömürlü bir devletin sahibi olmadıkları için sözü geçen ve anılan bir siyasetin sahibi olmadılar. Çünkü siyasetin söz hakkı devletlerin tekelindedir. Uzun ömürlü devlet kuranlar siyasal tarihi yazanlardır. Ortadoğu'da kurulup dağılan boydan boya seferler düzenleyen imparatorluklar siyasetin kaderini tayin ettiler. Ancak devlet dışında kalan Kürtler gibi etnisiteler bu resmi siyasetin tarihi dışında kaldılar. Bu halkların tarihin yaratıcıları olmadıkları ve uygarlığa katkı yapmadıkları anlamına gelmez. İnsanlığın komünal özgürlükçü değerlerinin korunmasında ve günümüze taşınmasında tarihi bir rol oynadıkları inkar edilemez. Kürtlerin Ortadoğu uygarlık tarihinde oynadığı esas rol budur. Ancak Ortadoğu'nun egemen ezbere tarihi, Kürtleri anmamakta sis perdesine bürünmüş ve anılarda zor hatırlanan resimler göstermektedir. Günümüzde ise ayakta dolaşan ürkütücü bir hayalete bakar gibi bakmaktadır.

Yine de bütün olumsuzluklara rağmen kapitalizmin 19.yy aşamasına kadar Kürtlerin Ortadoğu uygarlık tarihin de silik ama saygın yerleri vardı. Aşiretci topluluklar biçiminde büyük imparatorluklar arasında bölgesel tampon rolünü gördüler. Güçlü imparatorlukların estirdikleri sert rüzgarlar altında merkezi bir devlet gücüne ulaşamamaları, uzun bir dönem boyunca böyle bir yapıda uzak kalmaları Kürt egemen kesiminde siyasal bir çizgi ve kader haline geldi. Kürt orjinli merkezi devlet gücünün oluşmaması genelde Kürtlerin özelde ise Kürt egemenlerin aktif siyasal aktörler olmalarını önledi. Halkın içinde bulunduğu toplumsal koşullar ise farklı bir çıkış şansını bırakmadı. Kürt egemen kesim kendi adına devlet ve siyaset etme gücünü gösteremeyince ya güçlü imparatorlukların uzantıları ve işbirlikçileri ya da yerel otonomlarını

korumaya çalışarak gelen gideni idare etmeye çalıştılar. Zaman zaman direnenler oldu. Özgürlüklerini korumak için dağlarını mesken seçtiler. Güçlü ve geniş bir siyasal birlik sağlamak için iradeleri ve bilinçleri zayıftı. Güçlü bir merkezi devletin siyasal ve kültürel bilincini, alışkanlığını edinemediler. Güçlü devletler bu zaafı iyi kullandı. Devletler tarihinde güçlü merkezi devletleri yönetme ve hükmetme alışkanlığı ve kültürü çok önemli bir rol oynar. Bunun siyasal bilincini, kültürünü ve alışkanlığını edinen bir egemen sınıf zaman zaman duraklamalar, sarsılmalar ve dağılmalar yaşamış olsa da her fırsatta tekrar aynı konuma gelmek için siyasi alanda büyük yetenek ve direnç gösterir. Lenin bile çarlık rejimini devirirken bu sınıfın tekrar devleti ele geçirmek için eski alışkanlık, tecrübe ve hırslı gücüne dikkati çekmiştir. Kürt egemenleri bu bilince, hırsa ve kültüre, hiç bir zaman ulaşamadılar. Hükümlerlik kültürü kendi aşiretleri ve otonom bölgeleri ile sınırlı kaldı.

Kürtlerin içinde bulundukları ve kültürel bir alışkanlık biçiminde sürdükleri bu sosyal yapı onları egemen devletler nezdinde inek gibi sağılması gereken bir halk durumuna getirdi. Güçleri ve varlıkları ciddiye alınmadı. Küçümsenip horlandılar. **“Kürt ne bilir hayranı hor hor içer ayranı”** sözünden kürtlerin tarih içinde merkezi devletler karşında içine düşürüldükleri küçümseyici durumlarını gösterir. Kürtlerin kendileri de buna kader gibi inandılar. Onun için egemen siyasal tarihin kürtler hakkında vardığı yargı şudur. **“bunlar adam olamaz, savaşa götürülecek korucu ve milis sürüsü olabilirler”** Ahmedi Xane'nin acı acı yakınması egemen devletlerin Kürtlere karşı izledikleri bu hakir politikaların sonucudur. Kürt toplumunun egemen devletlerce içine düşürüldüğü zor duruma içerenmekte, acı ve öfke duymaktadır. Umutla beklediği “Kurtarıcı

Kürt Paşasını” bulamadığı için hüznü duymaktadır. Ahmede Xane’nin müessir ile andığı durum Kürt halkının uygarlık tarihi boyunca az çok izlediği toplumsal siyasal çizgidir. Günümüze kadar yazılıp bozulmayan alın yazısı gibi devam etmektedir. Bu çizgi Kürtlere o kadar layık görülmüş ve yakıştırılmıştır ki, şimdi bu çizgiyi az çok değiştirmek isteyen en ufak bir hareket kıyametlerin kopmasına neden olmaktadır. Bu bir kültür, bir alışkanlık, bir siyasal kader gibi algılanmış ve zihinlere yerleşmiştir. Beş bin yıllık uygarlık tarihinin yarattığı kürt sorunu böyle ortaya çıkmıştır. Burada Kürtler niye devlet kurmadı diye hayıflanmıyoruz. Devlet kurmak Kürtler için bir kurtuluş reçetesi de değildir. Devlet milliyetçiliğinin körüklediği ve azgınlıktırdığı, ateş ve barut fıçısına dönüştürdüğü bir Ortadoğu’dan başka geriye ne kaldı. Bunlara eklenen bir Kürt devleti sadece tutuşturulan ateşe biraz daha benzin serpiştirmek olur. Burada sorun devlet kurma veya yıkma sorunu değildir. Sorun Kürt halkının varlığı, yaşadığı gerçeklik, temel hak ve özgürlükleridir.

Kapitalizmin 19. yy aşamasından sonra Kürt toplumunun durumu daha çok kötüye gitmiştir. **“Bağımsız ve Özgür”** ulusları doğuran kapitalist uygarlıkla Kürtlerin payına düşen inkarcılık ve topyekün tarihten silmek olmuştur. Oysa 19 ve 20 yy. Doğu Asya da ulusal hareketlerin ve devletlerin doğuş çağı idi. Türkiye’de M.Kemal önderliğinde Osmanlı enkazından geriye kalan milli misakı sınırları içinde TC adına ulus devletini kurdu. Bolşeviklerin öncülüğünde Rusya’da proleter devrim ve sosyalizm adına yeni bir sistem kuruldu. Arabistan’da yeni ulusal devletler oluşturuldu. Dünyanın ve özellikle Ortadoğu’nun haritası yeniden çizildi. Kürtlerin bu harita içindeki yeri, vatanları dört parçaya bölünerek belirlendi. Toplum olarak adları ve

varlıkları bile anılmadı. Siyasi gerçeklerden uzak dağılmayı ve kültürsüzlüğü yaşayan Kürt egemen kesimin gösterebileceği ciddi bir direnç olamazdı. En fazla yaptıkları Fransızların teşviki ile Şerif paşanın öncülüğünde Sevr delegasyonuna verdikleri bir dilekçe oldu. Sonuç; bir yüzyıl Kürtlerin inkarı üzerine inşaa edilen sistem, yüzyıl sona ererken sistemin karşısına tekrar çıkan daha tehlikeli bir Kürt sorunu oldu. Ulusal devletlerin doğuş çağında Kürtlerde modern anlamda ciddi bir milliyetçilik gelişmedi. Milliyetçilik ulus devletin körüklediği bir olgudur. Kürtler modern çağın ulus devletini kuramadıkları için milliyetçiliği körükleyen ve resmi politika olarak kurumlaştırarak dayatan politik bir güç ortaya çıkaramadılar. 19. ve 20. yy'da gelişen isyanlar yerel düzeyde parça parça tepkiler biçiminde gelişmiştir. Bunlara öncülük eden liderlerin ve çok sınırlı bir aydın çevrenin dile getirmek istedikleri **“Kürt Ulusal Mücadelesi”** pratik - politik düzeye hiç bir zaman ulaşmadı.

“Bu gün Kürtlerin eskisi gibi yönetilemeyeceği bir döneme girilmiştir Öte yandan Kürtlerin kendileri istese de, eski lanetli yaşamlarını sürdürme ataletini çağla bağdaştırmak mümkün değildir. Her gün içten ve dıştan gelen etkilemeler Kürt olgusundaki çözölmeyi hızlandıracaktır. Çözümün ne yönde ve nasıl olacağını pratiğe müdahale eden güçlerin niteliği ve temposu belirleyecektir. Adeta İsrail'in, Arapların bağrında oynadığı sarsıcı rolü Kürtler Ortadoğu genelinde oynayacak gibidir. Irak'taki Kürt federal devlet dayatması bölgedeki katı merkeziyetçi ulus-devlet modelini aşındıracaktır. İradeleri dışında, Ortadoğu tarihine daha uygun genel bir federasyonlaşma eğilimini de hızlandırabilir. Bu sürecin iki milliyetçiliğin çarpışması temelinde mi,

yoksa demokratik uzlaşılarla mı çözüme gidebileceği, en yakıcı iki soru olarak olanca sıcaklığıyla gündeme girmiştir.

ABD, 1990 sonrasında tek kutuplaştırıcı güç olarak sivrilmesi ardından en büyük deneyimine Ortadoğu’da girmiş bulunmaktadır. Büyük Ortadoğu Projesi her gün sorgulanmaktadır. Kürtlerin projedeki yerleri en önemli konudur. Kürt, ABD ve İsrail ilişkileri giderek daha da stratejik bir durum alabilir. Bunun bölge üzerindeki etkileri iyi hesaplanmak durumundadır. Kürtler için bol ihanetli bir dönem mi, yoksa bölgede yükselen bir yıldız olacakları dönem mi, tartışılmaya değerdir. Kürtlerin kendi iç ve komşu kavim ve devletlerle ilişkileri ilk defa bölge stratejilerini derinden ilgilendiren bir konumda seyretmektedir. Kürt-Arap, Kürt-İran, Kürt-Türk ilişkileri olgusu üzerinde çok kafa yorulan bir döneme girmiştir, üzerinde düşünce, eylem ve yeniden yapılanma üretmekle sorumlu Kürt parti ve hareketleri dönem için gerekli yeterliliği taşımakta mıdır; ilkel milliyetçi, reel sosyalist ve liberal yaklaşımlar günümüze cevap verebilir mi; ideolojik yenilenme, zihniyet gücü kazanma nasıl sağlanabilir gibi sorular da yakıcıdır. Irak Kürdistan’ı önderliği tüm Kürtleri ve hatta bölge halklarını, devletlerini ilgilendiren adımlar atarken yeterince sorumlu davranabiliyor mu? Geleneksel dar çıkarıcı, kişisel istismarcı karakterlerini aşabilirler mi? Yeni bir felakete yol açmamaları için hangi tedbirler nasıl ve kimler tarafından alınabilir? Şüphesiz bu sorular da önemini korumaktadır. Her parça Kürdistan’daki sorunlar ve çözüm yolları da yeniden gündemleşmekte ve uygulama kabiliyeti olan çözüm üretimini gerektirmektedir. Yersiz acıları

çoğaltmamak, bunun için etkili demokratik kitle çalışmaları önem taşımaktadır. Yeni bir politik üslupla siyasi sınırları tehdit etmeden, güven verici çözüm olasılıkları her geçen gün önemini daha da artırmaktadır. Her Kürdistan parçasında ertelenemez çözüm arayışları gündemdedir”.
(Bir Halkı savunmak.)

A) YENİ PARADİGMA VE DEMOKRATİK KONFEDERALİZM

Kürt halk önderliğinin ve PKK öncülüğünde yürütülen özgürlük mücadelesinin tarihçesi bilinmektedir. 1978 de resmi olarak ilan edilen PKK'nin siyasal programında ilan ettiği “**Bağımsız, Birleşik Demokratik Kürdistan**” stratejisi esas alındı. Bu hedefe ulaşmak için 1984-99 yıllarına kadar kesintisiz gerilla savaşı yürütüldü. Bu sürecin değerlendirmeleri, eleştiri ve özeleştirisi Koma Komelen Kürdistan Önderliği'nin İmralı Savunmalarında kapsamlı olarak yapılmıştır.

İmralı savunmaları ile yeni bir paradigma ve siyasal çizgi gündeme girmiş altı yıllık tek taraflı ateşkes ilan edilmiştir. Kürt sorunun demokratik ve barışçıl çözümü için yeni arayışlar gündeme girmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır. Çözüm seçenekleri olarak, ortak Demokratik Cumhuriyet, **Demokrasi+Genel kamu otoritesi olarak devlet** gibi seçeneklerden en son **Demokratik konfederalizm** seçeneği siyasal bir amaç ve stratejik bir hedef olarak gündeme getirilmiştir. Demokratik+konfederalizm, Demokrasi+Devlet, Demokratik cumhuriyet, Ortak anayasal vatandaşlık gibi çözüm biçimlerini kendi içinde formüle etmektedir. Anlamlı kılmakta ve siyasal biçim vermektedir.Önemli olan halkların gönüllü katılımlarına ve demokratik uzlaşmalarına dayanan çözüm biçimlerinin bulunması ve devreye sokulmasıdır. Öngörülen demokratik Konfederalizm ve Demokratik Ekolojik Toplum modeli üzerindeki tartışmalar ve pratik uygulamaya yönelik çabalar sürmektedir.

Yeni siyasal çizgiyi özümsemek pratik yaratıcılığını ortaya koymak önemli bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Demokratik Konfederalizmin anlaşılıp uygulanmasında ciddi sorunlar ve zorluklar

yaşanmaktadır. Zorluğun birinci nedeni içeriğinin ve pratik biçiminin yeterince anlaşılmamasıdır ve özümsememesidir. İkinci nedeni ise çaba ve pratik alanda gösterilen yetersiz yaklaşımdır. Öncelikle Demokratik Konfederalizm devletsiz bir toplum modelini ve siyasal sistemini esas aldığına göre bu model nasıl örgütlenecektir. İnkarcı siyasetle mücadele nasıl şekillenecektir? Güç ve örgütlenmeyi nasıl kuracaktır? Kendi içinde demokratik kurumlaşmasını nasıl sağlayacaktır? Hangi mekanizmaları kuracaktır? Halkın ve tabanın demokratik katılımını sağlamak için nasıl bir yöntem izleyecektir? Bürokrasi ve hiyerarşiye yol açmamak için yönetim mekanizması nasıl olacaktır?. Mevcut koşullarda nasıl icra edilecek ve aktifleşecektir?. Kendi dışındaki siyasal örgütlerle ilişki ve ittifakı nasıl kurulacaktır. İç birliği hangi politik esaslar üzerinde kurmak isteyecektir? Uluslararası ittifak politikası ne olacaktır?

Bunlara benzer birçok soru sıralanabilir. Kısacası içe ve dışa karşı demokratik konfederalizm esasları temelinde kapsamlı bir siyasal strateji oluşturmak ertelenemez bir görevdir. Bunları sürekli tartışarak derinleştirmek ve pratik uygulamaya geçirmek büyük bir uğraş, ciddiyet ve yaratıcılık ister. Tutarlı ve gerçekleştirilebilir özgürlükçü bir toplumsal geleceğin teorisini ve felsefesini oluşturmak zordur. Ancak pratik gücünü ortaya koymak daha da zordur. Pratiğin dili farklıdır. Demokratik Ekolojik toplum modeli bir amaç ve stratejik hedeftir. Ancak tasarlanan hedefle içinden geçtiği koşulları bir tutmak birbirilerine karıştırmak hayalci davranmak ve boşa çıkarmak anlamına gelir. Koşulların zorunlu kıldığı pek çok ara yol biçim ve renk vardır. Amaçlara hiç bir zaman düz çizgiden yürüyerek

varılamaz. Bu konuda yaşanan ciddi bir kafa karışıklığı vardır.

Demokratik konfederalizm siyasetinin temel sorunlara yaklaşımını ve bazı özelliklerini şöyle değerlendirebiliriz.

1-Demokratik Konfederalizm; Etnik, inanç, ulus cins gibi toplumsal kesimlerin temel hak ve özgürlüklerini gözetken, halkların barış içinde bir arada yaşamasını esas alan, halkın yerel örgütlenmesine ve öz demokratik yönetimine dayanan, siyasi, ekonomik sosyal ve kültürel amaçlarla bir araya gelerek örgütlenen toplumsal kesimlerin kendi içinde kurdukları özgür ve gönüllü birliğe Demokratik konfederalizm denilir. Devleti esas almayan toplumsal yönetim sistemidir.

Devlet aracını yaratmadan Kürt sorunu çözülebilir mi? Eskiden büyüklerimiz devlet olamadan devlete karşı savaşılamaz derlerdi. Bu Kürt toplumunun kendi devletsiz tarihinden çıkardığı bir sonuçtur. Devlet toplumun potansiyel gücünü açığa çıkarmada ve kullanmada çok etkili ve örgütlü bir araçtır. Kürt isyanları devletlerin ezici güçleriyle girdikleri çatışmalarda sürekli yenildikleri ve sindirildikleri için devlet gücünün ne kadar etkili olduklarının farkına varmışlardır. Onun için devlet hakkında ancak devlet gelir inancı Kürtlerde derin yerleşmiştir. **“Her Kürtün yüreğinde gizli bir devlet vardır”** söylemi egemen kesimler tarafından onun için söylenmektedir. Böyle bir eğilim ve dayatma siyasal amaç olarak birçok çevre tarafından rağbet görmektedir. Devlet esas alınmadan ulusal ve toplumsal haklar savunulamamış ve mücadele verilememiş gibi bir anlayış geliştirilmektedir.

Demokratik Konfederalizm tezi toplumun ulusal özgürlük mücadelesinin demokratik halk örgütlülüğü ile

daha iyi verebileceğine ilişkindir. Devlet yerine toplumun demokratik örgütlü gücü geçecektir. Mevcut koşullarda bu güç kongrenin örgüt, eylem ve karar gücü, HPG'nin silahlı gücü, siyasal partiler ve toplumun demokratik organları bu mücadeleyi yürütecektir. Toplumun örgütlü demokratik kurumlaşması doğru ele alınır ve örgütlenirse ulusal sorunu çözmeye devlet gücünden daha etkili araçlar haline geleceklerdir.

Burada şu soru sorulabilir. Kongre, HPG ve toplumsal kurumlar sonuçta bir devlet biçimini ifade etmeyecekler midir? Ya da yeni bir devlete dönüşmeyecekler midir? Bu, süreklilik arzeden tutarlı bir öncülüğe, demokratik kurumlaşmaya, oluşturulan mekanizmalara ve toplumsal bilinçlenmeye bağlıdır. Eğer öncülük çizgi tutarlılığını sürekli korur, hassasiyetle amaçlarına göre uygular, buna uygun demokratik mekanizmalarını kurar v toplumu sürekli bilinçlendirirse özlenen toplum modeline ve demokratik sonuçlara götürebilir. Ama bu konularda tutarsızlara düşer ve çizgiden saparsa devlet tarzı farklı oluşumlara da götürebilir. İyi ve güzel amaçlarla yola çıkmış ancak ters sonuçlara ulaşmış pratik örnekler çoktur. **“Tarih liderlerin, partilerin, hiziplerin ve öncülerin yanlış hesaplama hikayeleri ile doludur”**.(Murray Bookchin) Bu bir mücadele ve çizgi sorunudur. Önceden çok şey söylemek zordur. Azimle doğru çizgide mücadele eden kazanır.Yoksa, Willam Moris' in dediği gibi **“İnsanlar savaşır ve kaybederler,uğruna savaştıkları şey yenilmelerine rağmen gerçekleşir,Ama sonra istediklerinin olmadığı ortaya çıkar. Başka insanlar başka bir adla onların davası için savaşmak zorunda kalır”** yargısı, bizim içinde tekrarlanır. Başkalarının yeniden savaşmak zorunda kalmamaları için bu kaderi bozmak büyük çaba ve yeteneklerimize bağlıdır.

2-Demokratik Konfederalizm siyasal sistemi parlamenter sistem değildir. Parlamento ve bakanlar kurulu bir devlet sisteminin ideolojik politik amaçlarını hayata geçiren yasama ve yürütme organlarıdır. Hükümet programları verili bir devleti esas alan ve ona mahkum olan halkın bağımsız siyaset üretmesini köstekleyen politikalardır. Parlamento halkın denetiminden ve amaçlarından uzaktır. Seçim sandıkları kurulduklarında halk akıllarına gelir veya oy toplamak için demagoji yapılır. “ **Halkın vekilleri onun temsilcileri değildir, olamazlarda, olsa olsa onun geçici özel işlerini yürütmekle görevli olabilirler. Ve sonut hiç bir karar alamazlar. Doğrudan doğruya halkın onaylamadığı hiç bir yasa geçerli değildir. Yasa bile değildir. İngiliz halkı kendisini özgür sayıyorsa çok yanılıyor. O ancak parlamento üyelerini seçerken özgürdür. Bu üyeler bir kez seçildi mi artık halk bir köledir.**” J.J.Rouseau bu sözleri daha 1762’lerde söylemiştir.

3- Demokratik Konfederalizm; “Herşeyden önce üyelerinin veya delegelerinin çeşitli köyler, kasabalar ve büyük semtlerde yüz yüze demokratik topluluklardan seçildiği bir yönetici konsüller ağıdır” (Murray Boockhin) Bu konfederal konsüller veya temsilcileri tam kelimenin anlamıyla temsili olarak seçilmiş, geri çağırılabilir ve onları toplulukların kendileri tarafından formüle edilmiş politikaların koordinasyonu ve yönetimi amacı ile seçen topluluklara karşı sorumludurlar. Cumhuriyetçi hükümet sistemlerindeki temsilciler gibi politika yapmak değil tamamen yönetsel ve pratik işlevleri vardır. Politika yapmak sadece komün ve toplulukların hakkıdır. Yönetim ve koordinasyon ise konfederal temsilcilerin sorumluluğundadır. Güç böylece yukarıdan aşağıya değil aşağıdan yukarıya akar. Tepeye

tırmadıkça güç zayıflar. Konfederalizm içte ve dışta bağımsızlığı demokratikleştirmenin bir yoludur. Bir topluluğun dengeli ve ekolojik bir toplumu gerçekleştirecek daha büyük bir bütüne katılırken kimliğini ve tamamlanmışlığını elinde tutmasıdır.....

4- *“Kürdistan’ın demokratikleştirilmesi yasal bir sorunun ötesinde kapsamlı bir toplumsal projedir. Halkın kimliğini ve kaderini belirlemesini inkâr eden kesimlere karşı ve onların dışındaki toplumsal kesimlerin kendi ekonomik, sosyal, siyasal iradelerini oluşturma, kurumlaştırma, yönetme ve denetlemelerini içerir. Sürekli işleyen bir süreçtir. Seçimler sadece bu iradenin belirlenmesi için başvurulacak araçlardan biridir. Esas olarak halkın işlevsel örgütlenmesini, eylemini gerektirir. Yerel köy ve kent komünlerine, kent meclislerine, belediyelerine ve genel halk kongresine kadar uzanan demokratik bir süreçtir. Dinamik bir siyasal yaşamı ifade eder. Koşullara göre komşu halklarla ortaklaşa bir demokrasi olarak örgütlenebileceği gibi, buna imkân verilmezse kendi öz demokratik sistemi olarak da oluşturulabilir.*

Siyasetin demokratikleştirilmesi de siyaset alanına ilişkin önemli bir görevdir. Demokratik siyaset demokratik partileri gerektirir. Devlet odaklı olmayan, toplumsal talepleri esas alan partiler ve yan kuruluşları olmadıkça, siyasal yaşamın demokratikleştirilmesi beklenemez. Türkiye’de parti yapılanmaları devletin propaganda kolu ve devlete konduklarında rant dağıtmayı amaçlayan araçlar olmaktan öteye anlam ifade etmezler. Toplumsal sorunlara odaklı partilere geçiş, buna uygun bir yasal statü siyasal reformun önemli bir parçasıdır. Kürdistan adına parti kurulması halen yasaklı bir konudur. Devlet partisi dışındakilere

fazla şans tanınmaz. Açık ki bu statünün değişmesi gerekir. Kürdistan adına parti ve koalisyonlar demokratikleşmenin özü ile ilgilidir. Yeter ki ayrılıkçı ve şiddet aracına başvurmasınlar.

Kürdistan'da demokratik siyaset ve toplum kavrayışı ve dönüşüm çabaları büyük önem taşımaktadır. Özellikle politik olgunun despotik karakteri demokratik kriterlerin kavranması ve uygulanmasını hayati kılmaktadır. Sadece sağ merkez politikalarının değil, sol politikaların çoğunluğu da devlet odaklı, despotik ve rant karakterindedir. Bu temel özellikler Ortadoğu haklarının neden siyasetten nefret ettiğini de iyice açıklamaktadır. Politikaya yüklenen rol aldatma ve bastırma olduktan sonra, toplumun politika dışında kalması, daha doğrusu tahakkümcü politikanın nesnesi haline gelmesi kaçınılmaz olmaktadır. Politikanın bu yabancılaştırmasını aşacak en iyi yöntem, demokratik toplum amaçlı ve eksenli demokratik siyaset yapma sanatıdır. Demokratik politikayı teorik ve pratik olarak esas almadan, tüm toplumsal grupların içinde yürütülecek çabalar aldatıcı olmaktan kurtulamaz. Burada iyi niyet fazla anlam taşımaz. Platonik halk bağlılığıyla demokratik politika sanatı arasındaki bağı ve farkı iyice görmek gerekir.” (BİR HALKI SAVUNMAK)

5- Konfederalizmin demokratik mekanizması doğru anlaşılmazsa ciddi problemlere yol açabilir. Bunlardan birincisi kendi içinde hiyerarşik bir yapıya yol açma tehlikesidir. İkincisi bütünsel olan kültürel ve politik değişimler olmaksızın kendi başına yerellik dar görüşlülüğe düşebilir. Ve yerel şovenizme kayabilir. Dar görüşlülük global düşünce kadar problemlere yol açabilir. Ademi merkezileşme kendi başına ekolojik demokratik

bir topluma sahip olacağımız konusunda hiç bir güvence vermez. Böyle bir yapı kendi içinde kolaylıkla en katı hiyerarşiler var edebilir. **“küçük olan her zaman güzel olmak zorunda değildir”** feodal derebeylikler ademi merkezi topluluklardır. Yüzyıllar boyu insanlık köylerde ve kasabalarda genellikle sıkı sosyal bağlarla hatta mülkiyetin komünal formları ile birlikte yaşadı. Fakat bu sosyal yapı despotik imparatorluklar için maddi temel sağladı. Bir araya gelen kurumsal yapılar olmaksızın ve onları birbirleriyle bütünleştirerek demokratik konfederal tarzda ele almaksızın ekolojik yönelimli özgür bir toplum oluşturmaya ümit edemeyiz.

6- Demokratik mekanizma; Demokratik sistem sadece niyetlerle veya doğru teorik tespitlerle kurulamaz. Demokrasi bilinci önemlidir. Ancak bunu hayata geçirecek demokratik kurumlaşmadır. Demokratik zihniyet kadar bu zihniyeti pratik uygulama gücüne kavuşturacak somut mekanizmaları şart kılar. İnsanların niyetlerine ve keyfine bırakılarak demokrasi kurulamaz. Ortadoğu gibi bir toplumsal zeminde demokrasinin nasıl bir kurumlaşma ile hayat bulacağı önemli bir sorundur. Çünkü demokrasi en çok istismar edilen sağa sola çekilen herkesin kendisine göre yorumladığı bir kavram haline getirilmiştir. En keyfi ve pervasız davranışlar demokrasi adına yapılmaktadırlar. Yine çok kirli politikalar sömürü ve haksızlık demokrasi adına sığınılarak uygulanmaktadır. Hem iç hem dışta bu istismarların önüne geçmek için demokrasinin öz toplumsal kurumlaşmasını ve mekanizmalarını oluşturmak gerekir.

Bu mekanizmalardan birincisi tüm tabanın katılımı ile yeterli tartışma süreçlerini geliştirmektir. Hareketin ve mücadelenin temel sorunlarını tüm tabana sunmadan yeterli bir tartışma sürecinden geçirmeden bağlayıcı

kararlara gitmemek gerekir. Hangi soruna nasıl bir çözüm getirileceği ve nasıl yaklaşılacağı mümkün oranda tam bir bilinç ve görüş açıklığı ile en azından tüm kongre tabanının katılacağı tartışma platformlarıyla geliştirilmelidir. Dar bir kesim veya dar bir yürütme ile görüş ve politika oluşturmak yetersiz bürokratik bir anlayıştır. Demokratik katılımın anlam ve içeriğini zayıflatır. Tabanı politik karar gücüne yabancılaştırır. Ve duyarsız hale getirir. Ancak tartışma ve karar oluşturma süreçlerine tabanın katılımı sağlanırsa insanlar aldıkları kararların sonuçlarına katlanabilir. Ve sonuçlarını denetleyebilirler. Her alan kendi koşullarına göre karar süreçlerinin toplantılarını geliştirmeli ve katılımını sağlamalıdır.

Bunun için;

a- Tüm önemli kurum ve görevlere gelen üyeler bir veya iki yıllık sürelerle mutlaka seçimle gelmelidirler. Görev yürütenler seçildikleri topluluk veya birim tarafından denetlenmeli, gerektiğinde geri çekilebilmelidir.

b- Tartışma karar ve seçim süreçleri demokratik katılım süreçleridir. Bu uygulamalar pratik kurullara ve işleyişlere bağlanmalı. Tassarruf ve keyfiyeti engelleyecek biçimde iyi düzenlenmelidir.

ç- Birimler ve alanlar hakkında alınan kararlar ilgili alan ve birimlerin görüş ve önerileri alınarak yapılmalıdır.

d- Alınan kararları pratikte yürütmek ve uygulamak için hızlı ve etkili işleyen bir mekanizma geliştirilmelidir. Karar ve katılım süreçleriyle uygulama

süreçlerini biri birilerinden ayırmak ve farkını görmek gerekir. Pratik uygulama kararlık, ciddiyet ve disiplin ister. Demokrasi adına keyfi ve sorumsuz yaklaşım olamaz. Demokratik düzen karakteri gereği ağır işleyebilir. Ama sağlam ve istikrarlı işleyen bir sistemdir. Sorumsuz ve disiplinsizlikten kaynaklanan veya aşırı bürokrasiye boğulan anlayışlar etkili oldu mu demokrasi adına dağıtıcı ve iş yapamaz bir ortam yaratır ki içinde olduğumuz mücadele şartlarında çok olumsuz sonuçlara yol açar.

B) İÇ BİRLİK VE İTTİFAK POLİTİKASI

Kürt toplumu vatanları ile birlikte kendi içinde parçalanmış bir toplumdur. Dörde bölünme ve her parçanın ayrı bir devlet sistemine bağlanması Kürtler için en talihsiz ve zor bir sorunu teşkil eder. Herşeyden önce mücadelenin potansiyel ve aktif gücü dörde bölünerek zayıf ve etkisiz duruma getirilmiştir. Dört ayrı devlet gücü ile mücadele etmek zorundadır. Karşısına aldığı her devletin arkasında da bir sistem vardır. Suriye ve Irak'ın arkasında arap alemi İran'ın arkasında Rusya ve Azeri gibi bölgesel güçler, TC'nin arkasında ise NATO ve dünyanın hakim güçleri vardır. Dolayısıyla Kürtler sadece dört devletle boğuşmuyor dünya sistemi ile boğuşuyor. Kürdistan'ın tüm coğrafyası ve nüfus göçü bir devletin egemenliğinde olsaydı, bir devleti hedef alarak mücadele yürütseydi belki sorun çoktan çözülmüş olurdu. Resmi dört devletle savaşımı dolaylı ve direk dünya ile savaşımı anlamına geliyor. Bir parçanın ucunu kaldırdığın zaman geniş bir alanı kapsayan deprem etkisini yapıyor.

Dünyada benzer etnik sorunlara, dünya güçleri günümüzde bu kadar duyarlı hale gelmişken ve peş peşe çözümler gelişirken bu sessizliğin ve çekingenliğin nedeni budur. “Bu sorun çözülmez, çözülse bile yeni sorunlar üretmekten kurtulamaz” gibi bir yargı vardır. Ancak bu sistem ABD'nin Irak'a müdahalesi ile sarsıldı ve içinde gedikler açıldı. Bunlara birde Kürtlerin iç parçalanmışlığı eklenmiştir. Güney Kürdistanlı siyasi güçler sorunu kendi dar çıkarlarına ve amaçlarına göre ele almakta PKK öncülüğünde gelişen direnişe düşmanlık yapmazlarsa en olumlu tutumları mesafeli yaklaşmak biçimindedir. Fırsat buldukça üzerinde politika yapmakta kendi politik konumlarını güçlendirmenin aracı gibi görmektedirler. Her parçada

azımsanmayacak bir bölüm mücadeleye karşı devletler işbirlikçisi veya milis gücü biçimindedir.

Egemen devletlerin Kürt politikası konusunda kendi içinde ittifaklarını göz önüne alınca büyük bir güç dengesizliğinin ortaya çıkacağı görülür. Bu güç dengesini aşmanın birinci yolu Öz gücü geliştirmek kadar iç birliği sağlamaktan geçer. PKK'nin başından beri özgüce bu kadar derin ve anlamlı rol atfetmesinin nedeni Kürtlerin içinde bulunduğu bu durumdur. Öz güce dayanılarak katı bir direnç gösterilirse ancak Kürdistan üzerindeki bu kadar kenetlenmiş sistemi dağıtabilir veya çatlaklara yol açabilir. Nitekim bu politikanın ne kadar doğru olduğunun sonuçları ortaya çıkmıştır. Buna birde iç siyasal birliği geliştirerek bu süreci ilerletebiliriz. Kürt özgürlük mücadelesi kritik bir süreçten geçiyor. Karşı ittifakları bozacak, içte birlik ve özgücü derinleştirecek aktif bir siyasal stratejinin uygulanması bir zorunluluktur. En az hatta yapılması gereken bir dönemden geçmekteyiz.

Onun için;

1-Güneyli güçlerle ilişkilere özen göstermeliyiz. Çatışma ve gerginlik politikası yerine karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmayı esas alan bir politika izlemeliyiz. Eleştiri ve uyarılarımız bu dayanışmayı bozacak nitelikte olmamalıdır. Sorunun çözümünde yardımcı olacak kazanımları koruyacak ve statükoyu bozacak adımları desteklemeliyiz.

2-Sorunun çözümü için federalizm, Özerklik, Ortak cumhuriyet veya farklı demokratik seçenekler peşinen red edilmemelidir. Bizim esas amacımız demokratik konfederalizmdir. En doğru ve uygulanabilir siyasal çözümü böyle öngörmekteyiz. Ancak sorunun

çözümünde ilerleme sağlayan diğer seçenekleri de sekte bir tutumla red etmemeliyiz. Tercihimiz olmazsa bile, çözüme katkı sunan ve aşama kaydettiren seçenekleri de desteklemeliyiz.

3-Devlet, kurum ve kişi olsun soruna ilgi duyan her kesimle geniş dostluk ve ilişki kurmak için aktif olmalıyız. Düşünce inanç farkı olan geniş kesimlerle politik ve örgütsel dayanışmayı güçlendirmeliyiz. Ara kesimlere hoşgörü ve esneklik göstermeliyiz.

4- Kürt sorunu karşısında yeni bir arayış ve değerlendirme sürecinde olan ABD ve AB uluslar arası güçleri karşıya itecek tutum ve söylemlerden kaçınılmalıyız. Bunların tarafsızlığı veya her iki tarafa mesafeli yaklaşımı bile bizim için olumlu bir yaklaşımdır. Bu güçlerle ilişkilerde sabırlı ve uzun vadeye yayarak düşünmeliyiz.

5-Kürt Sorununun çözümü esas olarak Kürt-Türk ilişkilerinin çözümüne bağlıdır. Bu düğüm çözümlenmeden sorunun diğer parçaları kalıcı ve istikrarlı bir çözüme kavuşamaz. Diğer parçaların rolleri ikinci planda gelir. Irak ve güney sorununda Türkiye'nin izlediği siyasetin yarattığı problemler bunu daha iyi açığa çıkarmıştır. Onun için tüm parçalarda topyekun bir savaş ilan etmek ve benzer taktikler izlemek gerçekçi değildir. Suriye'de devlete karşı daha ılımlı ve esnek bir yaklaşım, devletle ilişkileri sürekli aralık tutarak ilerleme kaydedebiliriz. İran'la benzer olmazsa da ilişkilere sürekli açık olmalıyız. Bu çıkan fırsatları ve konjktörü değerlendirmemek anlamına gelmez. Güneye iyi yerleşmeliyiz. Irak ve Kürdistanı güçlerle dostluk ve ittifakı güçlendirecek ve pekiştirecek siyaset izlemeliyiz.

Esas tüm gücümüzle Türkiye'ye yüklenmeliyiz. Böyle bir siyasal yaklaşım hedefi küçültecek ve bizi güçlendirecektir.

SONUÇ YERİNE:

“Politika en sert tahtaların yavaş yavaş ve güçlü bir biçimde oyulmasıdır. Hem tutku hem perspektif gerektirir. Kuşkusuz bütün tarihsel deneyim şu gerçeği doğrular; İnsan defalarca imkansıza ulaşmaya çalışmasaydı imkan dahilinde olana hiç bir zaman ulaşamazdı.” (Max Weber)

“Demokratik halkçı politika; imkansız gibi görünen toplumsal özgürlüğü, eşitliği, barış içinde daha mutlu ve güzel bir geleceği gerçekleştirme çabasıdır.” Söylenen bir çok şey bize imkansız gibi görünebilir. Ancak Max Weberin dediği gibi imkansız olana ulaşma çabası olmasaydı bu gün imkan dahilinde olanı bulamazdık. Ne yazık ki bugün politika kirletilmiş ve gözden düşürülmüştür. Siyaset ve siyasetçi denildi mi halkı aldatan, demagoji yapan, rant dağıtan ve iktidar koltuğu peşinde koşan insan akla gelmektedir. Etik değerlerden soyutlanmış halka baldırı çıplaklar ve cahiller sürüsü gibi tepeden bakan devletçi üst toplumun politikayı getirdiği nokta bu olmuştur. Yıllar boyu egemen olan ve uygulanagelen bu tarz siyaset gerçek anlamda siyaset sanatının canına okumuştur. Geniş halk yığınlarının siyaset ve siyasetçiye bu gözle bakmalarının yadırganacak bir tarafı yoktur. Hep kendisine açtıkten ve hayal kırıklığına uğratan bu kadar kirlenmiş bir meslekten yüz geri etmekten daha doğal bir şey olamaz. Bir avuç elit kesimin profesyonel meslek edindiği, her türlü hile ve kurnazlıkta uzmanlaştığı ve rant kapısı yaptığı böyle bir mesleğin halklar tarafından yerin dibine gömülmesi gerekir. Kendilerini her şeye kadir sanan ve

tepeden inmeyen profesyonel politikacılara halkın ihtiyacı yoktur. Halkın kendi kendisine yeterli ve sıradan halk işlerini gören amatör politikası yeterlidir. Antik çağ Atina toplumunda bunun başarı ile uygulandığı görülmüştür. Az-çok benzer uygulamalara rastlamak mümkündür. 21.yy'ın bilim ve düşünce çağında daha iyi bir demokratik düzen kurmak ve başarmak haydi haydi mümkündür.

Halkın bu işlerden anlamadığı söylenmemelidir. Thomas Jefferson'un dediği gibi "Toplulun en üstün gücünün emanet edilmesi için halkın kendisinden daha emin bir yer bilmiyorum ve eğer kendi denetimlerini sağlıklı bir akılla uygulayabilecek kadar aydınlanmamış olduklarını düşünüyorsak bunun çaresi denetimlerini ellerinden geri almak değil akıllarını bilgilendirmektir." Yeter ki bu konuda azimli bir mücadele çaba ve istek olsun.

Kürdistan halkı kadar siyaset dışında kalan, politikaya yabancılaştırılan bir halk yoktur. Devlet olgusunu ve siyasetini tanımadığı gibi halka ait siyaset kurumlarıyla daha yeni yeni tanışıyor. Bin yılların uykusundan yeni uyanıyor ve gözlerini açıyor. Ancak karşı karşıya bulunduğu inkarcı siyasi egemenlik uzmanlaşmış, her türlü aracı uygulamaktan çekinmeyen, profesyonel politik sistemdir. Karşılarındaki politik güçlerin öyle hafife alınacak tarafları yoktur. Siyaset alanında Kürt inkarcılığı tam bir sanat haline getirilmiştir. Her türlü ince demagojiden en kaba askeri operasyonlara kadar bütün kurumlar el birliği ile bu işe koyulmuşlardır. Yönetim tecrübeleri ince ve kaba taktikleri küçümsenemez. Bu konularda oldukça usta bir rakiple karşı karşıya olduğumuzu bilmemiz lazım.

Halkımızın demokratik siyasetine öncülük edenlerinde en azından bu politikayı boşa çıkarabilecek

kadar yetkin ve usta olmaları gerekir. Şunu bilmeliyiz ki, politika sadece niyetlerle yürütülemez. Sığ ve günü birlik bir yaklaşımla ele alınamaz. Geniş ufuklu kendi içinde iyi planlanmış, alternatifleri doğru ortaya koyan, ara yolları iyi kestiren, taktik düzeyde fırsatları iyi değerlendiren ve adım adım mesafe kaydettiren stratejik bir yaklaşımla yürütülebilir. Etkili bir politika ilerleyen ve meşruluk kazanan politikadır. Kürt halk önderliğinin siyaset tarzı hepimizin için örnek alınması gereken ve sonuçlar çıkarılması gereken bir tarzdır.

Ne var ki bu konularda ciddi yetersizlikler ve darlıklar yaşanmaya devam etmektedir. Politika kişiliğimiz zayıf ve yetersizdir. çapı düşüktür. Halkımızın beklediği yetenek gösterilmemektedir. Bu hepimizin sorunudur. Bunu gidermek, yaratıcı ve yetenekli bir siyasal gücü ortaya koymak üzerimize düşen ve sorumluluk isteyen bir görevdir. Bu dönemde ciddi hatalar yapmaya, güçsüzlükler göstermeye hakkımız yoktur. Çaplı düşünmeyi ve büyük yetenek göstermeyi gerektiren bir dönemden geçmekteyiz. “Saatli bir bomba gibi” tehlikeli görünen Kürt sorunun içinde bulunduğu durum ağır ve karmaşıktır. Sıradan alışagelmış yaklaşımlarla ele alınacak ve üzerinde politika yapılacak bir sorun değildir. Halkımızın ve tüm bölgenin kaderini belirleyen bir sorun durumuna gelmiştir. Soruna siyasi çözüm üretmek, her gün defalarca düşünerek daha daha iyisini bulmak demektir. Bu umut ve inançla görevlere sarılmamız gerektiğini vurgulamamız gerekir. **“sonuçta iyi düşünen, güzel söyleyen ve doğru çalışan kazanacaktır”**